

Vydanie 1

1.9.2022

**Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov -
požiadavky**

PEFC Slovensko

T. G. Masaryka 24
960 01 Zvolen

Tel: (0)45 5206 444, Fax: (0)45 5206 050
E-mail: info@pefc.sk, Web: www.pefc.sk

Copyright

© PEFC Slovensko 2022

Autorské práva na tento dokument má PEFC Slovensko. Dokument je voľne dostupný z web stránky PEFC Slovensko alebo na požiadanie.

Žiadna časť tohto dokumentu nesmie byť zmenená alebo upravená, rozširovaná alebo kopírovaná žiadnym spôsobom alebo prostriedkami pre komerčné účely bez súhlasu PEFC Slovensko.

Oficiálny jazyk dokumentu je slovenčina. V prípade nesúlady medzi viacerými verziami dokumentu je platná jeho anglická verzia, ktorú schválila Rada PEFC.

Názov dokumentu: Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov - požiadavky

Označenie dokumentu: TD SFCS 1003:2021, Vydanie 1

Schválené: Valné zhromaždenie PEFC Slovensko

Dátum: 31.8.2022

Dátum vydania: 1.9.2022

Dátum účinnosti: 1.11.2022

Dátum prechodného obdobia: 1.11.2023

Dátum nasledujúceho periodického preskúmania: 11.11.2026

OBSAH

Predhovor	4
Úvod	5
1 Rozsah	6
2 Normatívne odkazy	6
3 Termíny a definície.....	6
4 Súvislosť medzi národnými štandardami a organizáciami, ktoré uplatňujú PEFC uznané štandardy.....	7
5 Vodcovstvo.....	10
6 Plánovanie.....	11
7 Podpora.....	19
8 Prevádzkovanie.....	25
9 Hodnotenie výkonnosti.....	56
10 Zlepšovanie	59

Predhovor

Produkty s PEFC vyhláseniami a značkami poskytujú záruku, že surovina použitá pri ich výrobe pochádza z trvalo udržateľne obhospodarovateľných lesov a z drevín rastúcich na nelesných pozemkoch, recyklovaných a kontrolovaných zdrojov.

Dokument „Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov – požiadavky“ bol vypracovaný v rámci revízneho procesu v otvorenom, transparentnom a konzultačnom procese založenom na princípe konsenzu za účasti širokého spektra záujmových skupín.

Materiál bol predložený národnému riadiacemu orgánu Slovenského systému certifikácie lesov na formálne hlasovanie. Schválený bol ako technický dokument TD SFCS 1003:2021 dňa 11.11.2021.

Národným riadiacim orgánom Slovenského systému certifikácie lesov je PEFC Slovensko, ktoré tvoria zástupcovia z oblasti lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu a ostatných záujmových skupín.

V tomto dokumente sú aplikované štandardy a postupy vytvorené Organizáciou pre štandardizáciu (ISO) a Medzinárodným akreditačným fórom (IAF) tak, ako sú uvedené v dokumente PEFC ST 1003:2018 *Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov – požiadavky*.

PEFC podporuje rovnosť pohlaví. Takže každý termín v tomto dokumente, ktorý sa vzťahuje ku konkrétnej osobe (napr. obhospodarovateľ, vlastník, účastník) zahŕňa rovnako ženy a mužov, bez ďalšieho zdôrazňovania.

Tento dokument ruší a nahrádza technický dokument TD SFCS 1003:2014 Kritéria a indikátory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Úvod

Dokument „Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov – požiadavky“ (národný štandard trvalo udržateľného obhospodarovania lesov) tvorí neoddeliteľnú súčasť základných dokumentov SFCS a je platný pre celé územie Slovenskej republiky. Predstavuje súbor požiadaviek slúžiaci na kvalifikované, nezávislé a objektívne posúdenie úrovne hospodárenia v lesoch. Ich dodržiavanie je nevyhnutným predpokladom na vydanie certifikátu potvrdzujúceho, že lesy sú obhospodarované v súlade s princípmi trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Ciele dokumentu „Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov – požiadavky“ sú nasledovné:

- a) špecifikovať základné požiadavky na systém obhospodarovania lesov tak, aby bolo zabezpečené plnenie všetkých ekologických, ekonomických a sociálnych funkcií lesov, bez ohľadu na ich kategóriu, formu a spôsob obhospodarovania,
- b) vytvoriť osnovu pre spresnenie, zjednotenie a harmonizáciu činnosti nezávislého certifikačného orgánu pri hodnotení stavu lesného hospodárstva, definovaní predmetu a rozsahu auditu a posúdení súladu alebo nesúladu medzi úrovňou obhospodarovania lesov preverovaného subjektu a podmienkami platnými pre skupinovú certifikáciu,
- c) vytvoriť referenčný rámec pre vlastníkov a obhospodarovateľov lesov pri rozhodovaní o pristúpení k certifikácii a prijatí záväzku trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Na posúdenie súladu uplatňovaného systému obhospodarovania lesov s požiadavkami na trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov a s ohľadom na plnenie podmienok certifikácie sa v maximálnej miere využívajú už existujúce informácie charakterizujúce stav lesných ekosystémov a systém ich obhospodarovania tak, aby sa náklady spojené so samotným procesom certifikácie minimalizovali. Využívajú sa údaje a informácie obsiahnuté v a ostatných databázach Informačného systému lesného hospodárstva spravovaného NLC, z lesnej hospodárskej evidencie obhospodarovateľov, z Lesníckej ochrannárskej služby pri NLC, z Národnej inventarizácie lesov a z monitoringu stavu lesov, zo Zelenej správy, z analýz Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky o chránených územiach a ich stave, od orgánov štátnej správy a iných inštitúcií a , odborných organizácií a občianskych združení, ktorých činnosť súvisí s lesmi a ich obhospodarovaním.

1 Rozsah

Požiadavky uvedené v tomto dokumente sa vzťahujú na vlastníkov a obhospodarovateľov lesov, ako aj na dodávateľov a iných prevádzkovateľov, ktorí pôsobia v PEFC certifikovaných územiach. Môžu sa líšiť v závislosti od veľkosti obhospodarovaných lesov a právneho postavenia obhospodarovateľa lesov.

Pre účastníkov certifikačného procesu dokument:

- určuje pravidlá, postupy a kritériá riadenia, ktorými obhospodarovateľ:
 - o preukazuje schopnosť trvalo poskytovať produkt spĺňajúc stanovené medzinárodné uznané štandardy, požiadavky predpisov a zákazníka
 - o chce zvýšiť spokojnosť zákazníka prostredníctvom efektívneho fungovania systému riadenia, vrátane procesov jeho trvalého zlepšovania
- stanovuje rámcové postupy a podobu výsledkov dôležitých fáz obhospodarovania lesov, pri dosiahnutí ktorých sa jeho hospodárenie považuje za trvalo udržateľné, v zhode s princípmi PEFC certifikácie lesov.

Jednotlivé kapitoly dokumentu a názvy procesov sú zoradené v štruktúre osnovy STN ISO 9001:2015 Systém manažérstva kvality – požiadavky. Požiadavky v kapitole 8 „Prevádzkovanie“ sú zoradené podľa všeobecne uznaných princípov (I – VI) trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Formulácia národných kritérií je v súlade s príslušnými oddielmi (hlavami) uplatniteľných právnych predpisov a obsahovo zodpovedá dlhodobo zaužívanej lesníckej praxi.

Kapitoly sú členené nasledovným spôsobom:

- a) **Číslo** procesu
- b) **Názov** procesu
- c) **Plné znenie**: popisuje predmet dielčích procesov systému riadenia kvality a etáp trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, uvádza rozhodujúce nástroje a určuje indikátory zabezpečujúce zdokonaľovanie praktických postupov a metód trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.
- d) **Cieľ**: Definuje očakávaný výsledok, ku ktorému má plnenie kritéria smerovať
- e) **Legislatívny základ**: Uvádza odkazy na platné legislatívne normy obsahujúce alebo upravujúce danú problematiku.
- f) **Požiadavky**: Kvantitatívne alebo kvalitatívne parametre popisujúce objektívne a jednoznačne predmet požiadavky a sú hodnotené vo vzťahu k požiadavkám. Vzťahujú sa na každého obhospodarovateľa, zúčastňujúceho sa na certifikácii Uvádzajú hraničné požiadavky riadenia a dôležitých fáz zabezpečujúcich trvalo udržateľnosť obhospodarovania lesov alebo spresňujú rámcové postupy a podobu výsledkov dôležitých fáz obhospodarovania lesov, pri dosiahnutí ktorých sa jeho hospodárenie považuje za trvalo udržateľné.
- g) **Spôsob overenia**: Špecifikuje zdroj informácií slúžiacich pre hodnotenie stavu plnenia indikátorov kritéria

2 Normatívne odkazy

Na účely tohto dokumentu platia normatívne odkazy uvedené v dokumente TD SFCS 1001:2021 *Slovenský systém certifikácie lesov – popis a súvislosti*.

3 Termíny a definície

Na účely tohto dokumentu platia termíny a definície uvedené v dokumente TD SFCS 1001:2021 *Slovenský systém certifikácie lesov – popis a súvislosti*.

4 Súvislosť medzi národnými štandardami a organizáciami, ktoré uplatňujú PEFC uznané štandardy

Číslo procesu	4.1
Názov procesu	VŠEOBECNE
Plné znenie	PEFC vyhlásenia poskytujú informácie o pôvode lesných produktov z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov a iných nekontroverzných zdrojov. Hlavným cieľom používania PEFC vyhlásení je prostredníctvom podávania presných a overiteľných informácií podporiť dopyt a ponuku produktov, ktoré pochádzajú z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov a tak zo strany trhu stimulovať potenciál pre neustále zlepšovanie svetových lesných zdrojov.
Cieľ	Poskytnúť spoľahlivý dôkaz o pôvode produktov z lesa
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - TD SFCS 1004:2020 Spotrebiteľský reťazec produktov z lesa a dreva - požiadavky - Vyhláška MP SR č. 232/2006 Z.z. o vyznačovaní ťažby dreva, označovaní vyťaženého dreva a dokladoch o pôvode dreva
Požiadavky	<p>4.1.1 Na oznámenie pôvodu produktov zákazníkom s PEFC spotrebiteľským reťazcom sa používa vyhlásenie „100% PEFC certifikované“.</p> <p>4.1.2 Produkty, s vyhlásením „100% PEFC certifikované“ alebo s iným vyhlásením špecifikovaným systémom, sa na trh uvádzajú účastníkmi certifikácie iba v prípade ak pochádzajú z certifikovaných lesov, na ktoré sa vzťahuje uznaný certifikát PEFC vydaný v súlade so štandardom</p> <p>4.1.3 Informácie poskytnuté PEFC certifikovanému zákazníkovi v spotrebiteľskom reťazci musia obsahovať:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) meno organizácie ako PEFC dodávateľa dodávky b) identifikácia výrobku c) množstvo výrobku d) identifikácia dodávky s uvedením dátumu dodávky, dodacej lehoty alebo účtovným obdobím e) príslušné PEFC vyhlásenie osobitne pre každý výrobok s vyhlásením, ktorý je uvedený na dokumentácii f) číslo PEFC uznaného certifikátu dodávateľa
Poznámka	<p><i>Poznámka 1:</i> Číslo certifikátu je numerická alebo alfanumerická kombinácia, ktorá je jedinečným identifikátorom certifikátu.</p> <p><i>Poznámka 2:</i> Príkladom dodávateľskej dokumentácie je faktúra alebo dodací list, na ktorom sú uvedené požadované údaje.</p>
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	4.2
Názov procesu	POCHOPENIE POTRIEB A OČAKÁVANÍ DOTKNUTÝCH ZÁUJMOVÝCH SKUPÍN
Plné znenie	Lesy Slovenska sú strategickým a mimoriadne cenným bohatstvom. Preto musia byť spravované, ale aj využívané ku prospechu všetkých občanov a komunit, ktoré sú na lese závislé alebo v lesnom prostredí žijú, relaxujú či tvoria, alebo les významným spôsobom ovplyvňuje kvalitu ich života. Keďže dotknutých záujmových skupín, ktorým implementácia štandardu môže spôsobiť priamu zmenu v životných alebo pracovných podmienkach alebo, ktoré môžu byť používateľom štandardu a preto podliehajú požiadavkám štandardu sa viaže k certifikovanému územiu viac, musí účastník certifikácie sledovať ich stav a zameranie, pochopiť ich potreby a očakávania a viesť otvorenú a konštruktívnu komunikáciu o TUOL.
Cieľ	Trvalo poskytovať produkty a služby poskytované lesom, ktoré splnia požiadavky vlastníka, občana (zákazníka), aplikovateľné požiadavky predpisov a regulačné požiadavky.
Požiadavky	4.2.1 Účastník certifikácie musí: <ul style="list-style-type: none"> a) stanoviť dotknuté záujmové skupiny, ktoré sú územne relevantné pre trvalo udržateľné obhospodarovanie lesa b) zistiť relevantné potreby a očakávania týchto záujmových skupín c) monitorovať a preskúmať požiadavky dotknutých záujmových skupín, ktoré odrážajú ich potreby a očakávania d) viesť zoznam dotknutých záujmových skupín
Poznámka	Použiteľný, nie však vyčerpávajúci zoznam dotknutých záujmových skupín a ich očakávaní je u vedený v dokumente TD SFCS 1002:2021 kapitola 4.2.1
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	4.3
Názov procesu	URČENIE ROZSAHU SYSTÉMU RIADENIA
Plné znenie	<p>Systém riadenia sa týka vedenia, spravovania a usmerňovania činností procesov súvisiacich so zabezpečením TUOL obhospodarovaných účastníkom certifikácie.</p> <p>Musí byť pre všetkých zrozumiteľný, merateľný a plniteľný. Svojim rozsahom je prispôsobený právnej forme, organizačnej štruktúre, veľkosti a objemu vykonávanej práce účastníka. Kľúčovými riadiacimi činnosťami lesného podniku sú plánovanie, organizovanie, operatívne riadenie, spätná kontrola.</p> <p><i>Poznámka:</i> Systém manažérstva kvality (ISO 9001) alebo systém environmentálneho manažérstva (ISO14001) používaný v organizácii, môže byť použitý na splnenie minimálnych požiadaviek na systém riadenia, ktorý je definovaný v tomto dokumente.</p>
Cieľ	Zabezpečiť efektívne fungovanie systému riadenia vedúce k plneniu verejnosťou a vlastníkom očakávaných funkcií, vrátane procesov jeho trvalého zlepšovania.
Požiadavky	<p>4.3.1 Systém riadenia s popisom procesov, kompetencií, nástrojov riadenia a kontrolných mechanizmov pri TUOL zodpovedá právnej forme, veľkosti a objemu vykonávanej práce účastníka</p> <p>4.3.2 Predmet riadenia procesov TUOL tvorí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posudzovanie stavu lesa - tvorba ročných vykonávacích plánov - realizácia ročných vykonávacích plánov - sledovanie kvality prác - hodnotenie účinkov vykonaných hospodárskych činností na TUOL, vrátane ich sociálnych environmentálnych a ekonomických vplyvov <p>4.3.3 Podrobnosti o výrobných podmienkach pracoviska a o technologických požiadavkách minimalizujúcich poškodzovanie lesných ekosystémov a eliminujúcich bezpečnostné riziká sa písomnou formou odovzdávajú pred začatím práce (zákazkové listy)</p>
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

5 Vodcovstvo

Číslo procesu	5.1.
Názov procesu	ZÁVÄZOK
Plné znenie	Zodpovedný prístup k obhospodarovaniu lesov je povinnosťou obhospodarovateľa rovnako voči vlastníkovi ako aj spoločnosti. Prejavom (výrazom, vyjadrením) zodpovednosti sú konkrétne ciele týkajúce sa environmentálnej zodpovednosti, sociálnej opodstatnenosti a ekonomickej životaschopnosti pri obhospodarovaní lesov.
Cieľ	Definovať a dokumentovať záväzok zaviesť a dodržiavať požiadavky národného štandardu trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.
Požiadavky	<p>5.1.a Prijat' záväzok plniť PEFC štandard trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a s ním súvisiace ostatné uplatniteľné požiadavky certifikačnej schémy SFCS</p> <p>5.1.b Neustále zlepšovať vlastný systém TUOL</p> <p>5.2 Právomoci a zodpovednosti v procese TUOL a riadenia lesníckych činností písomne stanoviť určeným osobám (netýka sa obhospodarovateľa – fyzickej osoby)</p> <p>5.3 Záväzok musí byť verejne prístupný zamestnancom organizácie, účastníkom certifikácie, dodávateľom, spotrebiteľom a záujmovým skupinám.</p>
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

6 Plánovanie

Číslo procesu	6.1.
Názov procesu	PROGRAMY STAROSTLIVOSTI O LESY A PROJEKTY STAROSTLIVOSTI O LESNÉ POZEMKY
Plné znenie	Všetky lesy musia byť obhospodarované podľa pravidelne obnovovaných programov starostlivosti o lesy alebo projektov starostlivosti o lesné pozemky. Tieto programy a projekty musia byť v súlade s platnou národnou legislatívou, existujúcimi územnými plánmi rozvoja a dokumentáciou ochrany prírody a vôd, podliehajú verejnému pripomienkovému a schvaľovaciemu procesu. Evidované lesohospodárske opatrenia sú poskytované do informačnej databázy lesného hospodárstva, sú verejne dostupné a sú výrazným zdrojom dát vedy a výskumu.
Cieľ	Cieľavedomé a plánovité obhospodarovanie lesov zabezpečujúce ekologickú udržateľnosť, sociálnu prospešnosť a ekonomickú efektívnosť.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení neskorších predpisov - Oznámenie č. 304/2013 Z. z. Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky o podpísaní Protokolu o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát
Požiadavky	<p>6.1.1 PSL obhospodarovateľa tvoria minimálne:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) všeobecná časť obsahujúca: <ul style="list-style-type: none"> - rozhodnutie ŠS LH o schválení PSL s odôvodnením výšky ťažby - modely hospodárenia, b) opis porastov, c) plán hospodárskych opatrení, d) plochová tabuľka, e) prehľadové tabuľky, f) obrysová a porastová mapa. <p>6.1.2 Zmeny a úpravy plánovaných hospodárskych opatrení sú vykonávané po terénnom posúdení v prospech zlepšovania environmentálnych funkcií a stavu porastov, sú vždy odôvodnené, riadne schválené a evidované ako úprava alebo zmena PSL</p> <p>6.1.3 Vykonané hospodárske opatrenia sú riadne a včas evidované v lesnej hospodárskej evidencii a predávané orgánom ŠS LH</p> <p>6.1.4 Plány starostlivosti o lesy, príslušné mapy, základné rámce hospodárenia a informácie o výsledkoch hospodárenia v lesoch sú verejne dostupné, okrem utajovaných informácií, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva</p> <p>6.1.5 Pri vyhotovovaní PSL sa poskytuje súčinnosť vo veci:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) tvorby modelov hospodárenia (9-10r)

	<p>b) návrhu ochranných lesov (9-10r)</p> <p>c) vypracovania podkladov a odporúčení do správy o hospodárení (10r)</p> <p>d) vyhotovenia plánu na prvý rok platnosti PSL (10r)</p> <p>e) vyhotovenia zoznamu lesných pozemkov bez lesných porastov (10r)</p> <p>f) prerokovania plánovaných hospodárskych opatrení a celkovej výšky ťažby (10r)</p> <p>g) vypracovania odpočtov vykonaných úloh v poslednom roku platnosti a zosúladenie bilancie holín (1r)</p> <p>6.1.6 Hranice jednotiek priestorového rozdelenia lesa sú riadne udržiavané</p>
Poznámka	K 6.1.2 Akákoľvek zmena funkčného využitia lesa (zmena kategórie lesa) alebo zmena zásad vykonania ťažby, u ktorej existuje odôvodnený predpoklad, že významným spôsobom zhorší plnenie niektorej z ekosystémových služieb lesa, musí byť náležite zdôvodnená, musí byť v záujme miestnych komunít alebo musí byť realizovaná z dôvodu iného vyššieho verejného záujmu.
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - databázy rámcových modelov hospodárenia ústavu HUL NLC - informácie ŠS LH - záznamy súvisiace s tvorbou PSL - PSL a LHE obhospodarovateľa - ostatná dokumentácia účastníka certifikácie - terénna pochôdzka

Číslo procesu	6.2.
Názov procesu	OPATRENIE NA RIEŠENIE RIZÍK A PRÍLEŽITOSTÍ
Plné znenie	Účastník certifikácie musí zvažovať riziká a príležitosti týkajúce sa zhody s požiadavkami na trvalo udržateľné obhospodarovania. Do úvahy je potrebné zobrať veľkosť a rozsah činností organizácie.
Cieľ	Prijať preventívne opatrenia na elimináciu príčin možných chýb pri TUOL.
Požiadavky	6.2.1 Hodnotenie rizík a príležitostí vývoja stavu lesných zdrojov sa týka minimálne potreby zalesňovania, starostlivosti o mladé lesné porasty, potreby výchovy porastov, začatia a ukončenia obnovy porastov, ochrany lesa, budovania a stavu dopravnej infraštruktúry, vplyvu hospodárenia na lesy osobitných prírodných hodnôt a kvalitu života miestneho obyvateľstva a dotknutých záujmových skupín. Vykonáva sa každoročne.
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	6.3.
Názov procesu	ROČNÉ VYKONÁVACIE PLÁNY - PLÁNY RIADENIA
Plné znenie	Úlohou ročných vykonávacích plánov je optimálne zladenie udržania priaznivého zdravotného stavu a regulovania vývojových a rastových procesov v lesných porastoch s ekonomickými podmienkami.
Cieľ	Zabezpečiť priaznivý vývoj stavu lesných zdrojov v súlade s požiadavkami TUOL.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov - Oznámenie č. 304/2013 Z. z. Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky o podpísaní Protokolu o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát
Požiadavky	<p>6.3.1 Odborné hospodárenie v lesoch je vykonávané prostredníctvom OLH zapísaného v registri odborných lesných hospodárov</p> <p>6.3.2 Plánovaný rozsah a intenzita hospodárenia zohľadňuje rôzne využitie alebo funkcie obhospodarovaných lesných území</p> <p>6.3.3 Základné lesnícke činnosti (ťažba dreva, obnova lesa, prerezávky, zabezpečené kultúry, ochrana lesa, údržba ciest a zväžnic) sú vykonávané podľa plánov riadenia autorizovaných OLH a splnomocneným zástupcom účastníka certifikácie</p>
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	6.4.
Názov procesu	UPLATNITEĽNÉ PRÁVNE PREDPISY
Plné znenie	Obhospodarovanie lesov musí byť v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi na úseku lesného hospodárstva, vrátane spôsobov obhospodarovania lesov, ochrany prírody a životného prostredia, chránených a ohrozených druhov, vlastníctva, držby a užívacích práv miestneho obyvateľstva alebo iných dotknutých záujmových skupín, zdravia, ochrany a bezpečnosti pri práci, uvádzania dreva a výrobkov z dreva na trh, zabraňovania korupcie a platenia poplatkov a daní.
Cieľ	Zabezpečiť dodržiavanie zákonnosti pri hospodárení v lesoch
Normatívny základ	Príloha 1: Zoznam uplatniteľných právnych predpisov
Požiadavky	6.4.1 Účastník má prístup k uplatniteľným právnym predpisom vzťahujúcim sa na hospodárenie v lesoch 6.4.2 Poznať a dodržiavať uplatniteľné právne predpisy týkajúce sa obhospodarovania lesov a protikorupčnej legislatívy 6.4.3 Vykonávať opatrenia na zabezpečenie primeranej ochrany lesov pred neoprávnenými činnosťami 6.4.4 Oznamovať príslušným orgánom činnosti, ktoré sú v rozpore s právnymi predpismi na úseku lesného hospodárstva
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - príslušné orgány štátnej správy - dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	6.5
Názov procesu	VLASTNÍCTVO A OBHOSPODAROVANIE LESNÝCH POZEMKOV
Plné znenie	Vlastnícke práva a práva súvisiace s užívaním lesov musia byť jasne definované, zdokumentované a na danom území všeobecne rešpektované. Hospodáriť v lese môžu len osoby, ktoré vedú preukázať vlastníctvo, správu alebo iný právny dokument oprávňujúci ich hospodáriť v lese.
Cieľ	Vlastnícke práva a práva a povinnosti súvisiace s obhospodarovaním a užívaním lesných a ostatných pozemkov musia byť všetkými rešpektované.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov - Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov - Zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, obvodných pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov - Zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov - Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>6.5.1 Vedenie operátu evidencie lesných pozemkov (písomná časť, mapová časť, zbierka listín) podľa právnych dôvodov ich obhospodarovania. Situácia majetkových hraníc je zakreslená v obrysovej mape</p> <p>6.5.2 Nakladanie so spoločnou nehnuteľnosťou alebo spoločne obhospodarovanou nehnuteľnosťou sa vykonáva na základe písomnej zmluvy o spoločenstve</p> <p>6.5.3 Vlastník - prenajímateľ lesných pozemkov je minimálne raz ročne informovaný o ročných výsledkoch hospodárenia, bilančnom stave plnenia úloh PSL a vzniku náhodnej ťažby primerane zneniu ods.6,11,12 a 13 § 23 zákona 326/2005 o lesoch</p> <p>6.5.4 Termíny a dohody plnenia finančných záväzkov súvisiacich obhospodarovaním lesných pozemkov (nájom, daň z nehnuteľností, pokuty a pod.) sa bezodkladne dodržiavajú</p> <p>6.5.5 Udržiavanie vlastníckych hraníc v teréne</p> <p>6.5.6 Cudzí majetok sa pre potreby lesnej výroby užíva na základe dohody s vlastníkom alebo rozhodnutia OŠS LH. Po ukončení užívania sa dá do stavu dohodnutého s vlastníkom alebo určeného v rozhodnutí.</p>
Poznámka	Pozemky s prebiehajúcim sporom o vlastníctvo alebo obhospodarovanie nemôžu byť zahrnuté do certifikácie
Spôsob overenia	- majetkovoprávne listiny

	<ul style="list-style-type: none">- nájomné zmluvy- operát evidencie lesných pozemkov a stavieb- dokumentácia o súdnych sporoch- správca dane- terénna pochôdzka
--	--

Číslo procesu	6.6
Názov procesu	PRACOVNÉ PODMIENKY, BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI
Plné znenie	Vytváranie štandardných pracovných podmienok umožňujúcich vykonávať práce v lese v súlade so zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre zamestnancov a kontraktantov
Cieľ	Vytvárať dlhodobu priaznivé podmienky pre udržanie a zlepšovanie života na vidieku
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov - Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPSVaR SR č. 46/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri lesnej práci a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností a na obsluhu niektorých technických zariadení - Uznesenie vlády SR č. 468/2016 Stratégia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2016 až 2020 a program jej realizácie
Požiadavky	<p>6.6.1 Špecifické podmienky pracoviska, spôsob výstražného značenia, posúdenie rizík a postup v prípade poškodenia zdravia sa písomne, vhodným spôsobom poskytuje pri zadávaní práce</p> <p>6.6.2 Lesné práce sú vykonávané v súlade s postupmi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci uvedenými vo vyhláške č. 46/2010 Z.z.</p> <p>6.6.3 Mzdy a záväzky za vykonanú prácu spĺňajú zákonné normy, uhrádzajú sa včas a v dohodnutej výške. Táto povinnosť sa vyžaduje aj od kontraktorov – zamestnávateľov</p> <p>6.6.4 Podmienky vykonávania lesníckych činností rešpektujú rovnosť pohlaví. Nie sú diskriminačné voči miestnemu obyvateľstvu, Pokiaľ je to možné, sú uprednostňovaní pracovníci z miestnych komunít. Obhospodarovateľ podporuje vzdelávanie pracovníkov v súvislosti s vykonávanou prácou.</p> <p>6.6.5 Monitorovanie dodržiavania pracovných podmienok a základných požiadaviek BOZP účastníkmi procesu lesníckych činností je vykonávané priebežne. Zmeny musia byť podľa potreby upravené</p> <p>6.6.6 Rešpektovanie práva zamestnancov združovať a organizovať sa, plnenie kolektívnej zmluvy, alebo podobného záväzku (Konvencie 87 a 98 ILO)</p> <p>6.6.7 Práva a povinnosti zamestnancov vyplývajúce z pracovného pomeru, minimálne v súlade so zákonníkom práce, sú uvedené v kolektívnej zmluve alebo pracovnej zmluve alebo v inom zmluvne záväznom dokumente</p> <p>6.6.8 Poradenstvo a vzdelávanie o bezpečnosti v pracovných postupoch musí byť zabezpečené pre všetky činnosti v lese</p> <p>6.6.9 Používané výrobné prostriedky, pomôcky, nástroje a náradie, vrátane OOPP sú v dobrom technickom stave</p>

	6.6.10 Pracoviská ohrozujúce zdravie a bezpečnosť tretích osôb (ťažba dreva a aplikácia chemických látok) sa na prístupových komunikáciách označujú výstražnými značkami
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - kolektívne zmluvy alebo podobné záväzky - vyjadrenia, resp. sťažnosti zamestnancov alebo dodávateľov prác - pracovné zmluvy - dodávateľské zmluvy - informácie Inšpektorátu práce, odborových zväzov, samosprávy - dokumentácia BOZP - preukazy odbornej a zdravotnej spôsobilosti - technologické protokoly - rozhovory so zamestnancami a dodávateľmi - terénna pochôdzka - evidencia obhospodarovateľa

7 Podpora

Číslo procesu	7.1.
Názov procesu	ZDROJE
Plné znenie	Účastník certifikácie vytvára zodpovedajúce podmienky a poskytuje potrebné zdroje potrebné na vytvorenie, implementáciu, udržiavanie a trvalé zlepšovanie systému trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.
Cieľ	Trvalé zabezpečenie udržiavania priaznivého stavu lesov a jeho zlepšovania
Požiadavky	7.1.1 Vytvorené podmienky a potrebné zdroje: <ul style="list-style-type: none">- ľudské zdroje (manažment, zamestnanci)- infraštruktúra (kancelárske priestory, hardvér, softvér)- dopravné prostriedky- informačné a komunikačné technológie- finančné zabezpečenie 7.1.2 Podmienky a zdroje zodpovedajú právnej forme, veľkosti majetku a postačujú na trvalé zabezpečenie udržiavania priaznivého stavu lesov a jeho zlepšovania
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo kritéria	7.2.
Názov kritéria	SPÔSOBILOSTI
Plné znenie kritéria	Obhospodarovatelia lesov, dodávatelia služieb, zamestnanci ako aj vlastníci lesov musia mať dostatočný prístup k informáciám a musia byť informovaní o aktuálnom dianí prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania týkajúceho sa trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, ako predpoklad pre celkové plánovanie hospodárenia a praktické činnosti popísané v tomto dokumente.
Cieľ kritéria	Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov vykonávajú odborne spôsobilé osoby podľa najnovších poznatkov vedy a výskumu
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č.245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov - Zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPSVaR SR č. 46/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri lesnej práci a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností a na obsluhu niektorých technických zariadení- konsolidované znenie vyhlášky
Požiadavky	<p>7.2.1 Osoba/y zodpovedajúce za TUOL majú odborné vzdelanie lesníckeho zamerania a absolvovaný cyklický vzdelávací program organizovaný PEFC SK pre uplatňovanie Slovenského systému certifikácie lesov. Vzdelanie lesníckeho zamerania môže byť nahradené pracovnými skúsenosťami v riadení lesníckych činností v trvaní minimálne 5 rokov.</p> <p>7.2.2 Osoby zabezpečujúce proces lesnej výroby majú dostatočný prístup k informáciám týkajúcim sa trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a priestor na kontinuálne vzdelávanie v tejto oblasti</p> <p>7.2.3 Fyzické osoby vykonávajúce práce v lese sú odborne spôsobilé na vykonávanie lesníckych činností (platné preukazy odbornej spôsobilosti) a informované o kvalitatívnych požiadavkách certifikačnej schémy PEFC</p> <p>7.2.4 Dostatok aktuálnych informácií o výsledkoch technologického rozvoja a inovácií; využívanie príležitostí pre zvyšovanie odborného rastu</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - dokumentácia účastníka certifikácie - vzdelávacie a vedecko-výskumné inštitúcie

Číslo procesu	7.3.
Názov procesu	KOMUNIKÁCIA
Plné znenie	Ohľadom trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Musí byť zabezpečená účinná komunikácia a konzultácie s miestnymi komunitami a ostatnými záujmovými skupinami. Miestne komunity a dotknuté záujmové skupiny majú nezastupiteľné miesto vo vzťahu k lesom. Lesy tvoria pre nich životné prostredie, priestor pre prácu a udržiavanie ich tradícií a/alebo sú tiež premetom záujmu ich profesionálnych aj voľno časových aktivít v súlade s platnou legislatívou.
Cieľ	Poskytovanie pravdivých, zrozumiteľných a presvedčivých informácií o stave a TUOL verejnosti a zisťovanie názoru verejnosti na stav lesov a spôsob ich obhospodarovania.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov - Zákon č. 113/2018 Z. z. o uvádzaní dreva a výrobkov z dreva na vnútorný trh lesoch v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>7.3.1 O spôsobe a formách TUOL a jeho dopadoch na dlhodobé zdravie a kvalitu života sa vedie účinná komunikácia a konzultácie so samosprávami, miestnymi spoločenstvami a mimovládnyimi organizáciami - oprávnené návrhy sú zapracované do vykonávacích plánov</p> <p>7.3.2 Na verejne prístupnom mieste sú umiestnené:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvedčenie o účasti v PEFC certifikácii lesov - záväzok plniť PEFC štandard trvalo udržateľného obhospodarovania lesov <p>7.3.3 Lesné práce ovplyvňujúce kvalitu života miestneho obyvateľstva sa vykonávajú po predchádzajúcom prerokovaní s dotknutými záujmovými skupinami:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ťažba dreva v porastoch vzdialených menej ako 100 m od okraja obce; alebo roztrúsených trvalo obývaných usadlostí; - ťažba dreva v okolí 100 m od lokality osobitného významu spätej s obyvateľmi; - skladovanie drevnej hmoty v okolí 100 m od lokality osobitného významu spätej s obyvateľstvom v období jej využívania; - odvoz drevnej hmoty po miestnych komunikáciách v intenzite väčšej ako 10 prejazdov s nákladom za deň po jednej komunikácii - použitie individuálnej aplikácie chemických látok a hnojív v porastoch menej ako 100 m od okraja obce alebo roztrúsených trvalo obývaných usadlostí; - plošné použitie chemických látok (insekticídov, rodenticídov alebo herbicídov) a hnojív na súvislej ploche väčšej ako 1 ha v porastoch menej ako 500 m od okraja obce alebo 300 m od roztrúsených trvalo obývaných usadlostí; - zmeny aj krátkodobé na prístupových komunikáciách k lokalitám osobitného významu späť s obyvateľstvom
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - médiá, informačné materiály - podujatia pre verejnosť - internetové stránky - dokumentácia účastníka certifikácie - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	7.4.
Názov procesu	SŤAŽNOSTI
Plné znenie	Na riešenie sťažností a sporov týkajúcich sa hospodárenia v lesoch, užívacích práv k pôde a pracovných podmienok musia byť a zabezpečené vhodné mechanizmy
Cieľ	Vyjsť v ústrety požiadavkám, tak aby bola zabezpečená bezpečnosť plnenia požadovaných funkcií lesov.
Normatívny základ	- Zákon č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov
Požiadavky	7.4.1 Sťažnosti podané sťažovateľom vo forme listinnej alebo ústnej sa evidujú a prešetrujú 7.4.2 Oprávnené sťažnosti a spory týkajúce sa hospodárenia v lesoch, užívacích práv k pôde a pracovných podmienok sa so sťažovateľom riešia vzájomnou dohodou 7.4.3 Spôsob a výsledok prešetrovania a vybavenia sťažnosti sa eviduje
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	7.5.
Názov procesu	ZDOKUMENTOVANÉ INFORMÁCIE
Plné znenie	System riadenia organizácie musí obsahovať zdokumentované informácie požadované štandardom a určené organizáciou ako nevyhnutné pre účinnosť systému trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.
Cieľ	Vypracovať, používať a udržiavať prehľadnú dokumentáciu zrozumiteľnú pre všetky záujmové skupiny
Požiadavky	<p>7.5.1 Na zvolených nosičoch sú vedené a udržiavané minimálne dokumenty:</p> <ol style="list-style-type: none"> politika a ciele hospodárenia, popis organizačného usporiadania, procesov, kompetencií a kontrolných mechanizmov pri plnení politiky TUOL, postupy vedúce k dosiahnutiu cieľov certifikačných kritérií SFCS autorizované plány lesníckych činností. <p>7.5.2 Na zvolených nosičoch sú vedené a uchovávané minimálne záznamy:</p> <ol style="list-style-type: none"> rozhodnutia a stanoviská orgánov štátnej správy týkajúce sa obsahu certifikačných kritérií, písomná komunikácia so záujmovými skupinami, správy z interných monitorovacích auditov zástupcu, správy z auditov certifikačného orgánu, záznamy z vlastných interných auditov, prijatých opatreniach a ich plnení, sebahodnotenie, správa o preskúmaní manažmentom hlásenie o plnení uložených nápravných a preventívnych opatreniach, záznamy o pohybe drevnej hmoty pochádzajúcej z necertifikovaných a kontroverzných zdrojov, záznamy o odovzdaní a prebratí pracoviska kontraktantom. záznamy o výsledkoch prešetrovania a vybavenia sťažností zoznam dotknutých záujmových skupín <p>7.5.3 Zdokumentované informácie sú platné, ľahko identifikovateľné, čitateľné a dostupné</p> <p>7.5.4 Na zvolených nosičoch je vedená a uchovávaná operatívna evidencia hospodárenia a stavu lesa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Bilančný výkaz <ul style="list-style-type: none"> – bilancia holín, – bilancia výchovy prečistkami – bilancia prebierok do 50 rokov – bilancia prebierok nad 50 rokov – bilancia celkovej ťažby Evidencia zabezpečenia lesných porastov Pasport lesných ciest, Evidencia prírastkov a úbytkov kalamity Evidencia spotreby chemických látok Nelegálne skládky Vykonávacie ročné plány Dokumentácia o získanom vzdelaní a kvalifikácii

	i) Evidencia odbornej spôsobilosti j) Operát evidencie lesných pozemkov
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

8 Prevádzkovanie

Číslo procesu	8.1.
Názov procesu	UDRŽANIE ALEBO VHODNÉ ZVÝŠENIE LESNÝCH ZDROJOV A ICH PRÍSPEVOK KU GLOBÁLNYM UHLÍKOVÝM CYKLOM
Časť	8.1.1. OCHRANA LESNÝCH POZEMKOV
Plné znenie	Obhospodarovanie lesov musí smerovať k udržaniu alebo zvyšovaniu existujúcej rozlohy lesov ako základného piliera pre poskytovanie ekosystémových služieb, zlepšenie globálneho uhlíkového cyklu a k udržaniu alebo zvyšovaniu ekonomických, ekologických, kultúrnych a sociálnych hodnôt lesných zdrojov.
Cieľ	Udržaním alebo zvyšovaním existujúcej výmery lesov podporiť udržanie a zlepšovanie všetkých jeho funkcií predovšetkým globálneho uhlíkového cyklu.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 12/2009 Z. z. o ochrane lesných pozemkov pri územnoplánovacej činnosti a pri ich vyňatí a obmedzení z plnenia funkcií lesov - Pracovné postupy hospodárskej úpravy lesov č. A/2008/1611
Požiadavky	<p>8.1.1.1 Premena (vyňatie) lesných pozemkov a lesov na nich rastúcich na iné využitie ako na pestovanie lesa a potreby lesného hospodárstva je podložená právoplatným rozhodnutím orgánu štátnej správy.</p> <p>8.1.1.2 Pri vydávaní súhlasu na vyňatie lesných pozemkov s plnenia funkcií lesa sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chráni lesné pozemky najmä v ochranných lesoch a v lesoch osobitného určenia, - použije len nevyhnutne potrebná výmery lesných pozemkov a obmedzuje sa narúšanie celistvosti lesa, - neobmedzí využívanie funkcií okolitého lesa. <p>8.1.1.3 Vyňatie lesných pozemkov z plnenia funkcií lesa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je v súlade s národnými a regionálnymi politikami a právnymi predpismi uplatniteľnými v oblasti využívania pôdy a hospodárenia v lesoch a je výsledkom národného alebo regionálneho územného plánovania riadeného štátnym alebo iným oficiálnym orgánom vrátane konzultácií s dotknutými záujmovými skupinami, - sa týka len malej časti (spravidla nie väčšej ako 5%) rozlohy daného typu lesa v rámci certifikovanej výmery, - nebude mať negatívny vplyv na chránené druhy, biotopy a/alebo chránené územia, osobitné prvky kultúrneho alebo duchovného významu, - sa netýka porastov s potenciálom vysokej zásoby dreva a tým aj zásobou uhlíka, - je prospešná pre miestne komunity. <p>8.1.1.4 Projekty biologickej a technickej rekultivácie lesných pozemkov dočasne vyňatých z plnenia funkcií lesa zodpovedajú prírodným podmienkam a sú v súlade</p>

	s príslušnými modelmi hospodárenia. Ich realizácia sa priebežne monitoruje. Zmena lesa na lesnú plantáž je zakázaná.
	8.1.1.5 Lesné pozemky sú v teréne stabilizované zreteľnou hranicou
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie ŠS LH - rozhodnutia o vyňatí a rozhodnutia vydané v pochybnosti - dokumentácia účastníka certifikácie - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.1.
Názov procesu	UDRŽANIE ALEBO VHODNÉ ZVÝŠENIE LESNÝCH ZDROJOV A ICH PRÍSPEVOK KU GLOBÁLNYM UHLÍKOVÝM CYKLOM
Časť	8.1.2. MULTIFUNKČNÉ VYUŽÍVANIE LESNÝCH ZDROJOV
Plné znenie	Metódy a postupy hospodársko-úpravnickeho plánovania zabezpečujú udržanie a zlepšovanie stavu biodiverzity a vitality lesných zdrojov v záujme plnenia požadovaných funkcií pri súčasnom zachovaní a zvyšovaní dlhodobej konkurencieschopnosti a životaschopnosti lesného hospodárstva. Plantážne pestovanie lesných porastov je nežiaduce, lesné plantáže nie sú predmetom certifikácie lesov.
Cieľ	Zvyšovať využitie ekonomických, ekologických, kultúrnych a sociálnych hodnôt lesných zdrojov pri rozvoji vidieckych oblastí
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.1.2.1 Pri vypracúvaní návrhov na vyhlasovanie ochranných lesov a lesov plniacich špecifické ekologické, sociálne a kultúrne funkcie je zabezpečená súčinnosť s vyhotovovateľom PSL, navrhovateľom a dotknutými záujmovými skupinami</p> <p>8.1.2.2 Aplikované postupy pri obhospodarovaní lesov zabraňujú degradácii existujúcich spoločenstiev a to v ich biologickej zložke, tak aj na pôde a vodných zdrojoch</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie ŠS LH - záznamy súvisiace s tvorbou PSL - komunikácia so záujmovými skupinami - dokumentácia účastníka certifikácie - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.1.
Názov procesu	UDRŽANIE ALEBO VHODNÉ ZVÝŠENIE LESNÝCH ZDROJOV A ICH PRÍSPEVOK KU GLOBÁLNYM UHLÍKOVÝM CYKLOM
Časť	8.1.3. MANAŽMENT NELESNÝCH POZEMKOV
Plné znenie	Spustnuté a nevyužiteľné poľnohospodárske pozemky a ostatné bezlesné plochy sú možnosťou pre rozširovanie výmery lesov všade tam, kde prispievajú k zvyšovaniu ekonomického, ekologického, sociálneho a kultúrneho potenciálu krajiny, zároveň sú však nelesné plochy významnými krajínovými prvkami a prvkami významnými z hľadiska biodiverzity predovšetkým v oblastiach s vysokou lesnatosťou.
Cieľ	Účelne pristupovať k zalesňovaniu spustnutých poľnohospodárskych pozemkov, nelesných pozemkov a nevyužívaných ostatných lesných pozemkov. Zároveň udržiavať existujúce nelesné prvky význačné z hľadiska krajínovného ako aj ekologického.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov - Zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov -
Požiadavky	<p>8.1.3.1 Nelesné pozemky prehlásené za lesné sa obhospodarujú podľa projektov starostlivosti o lesný pozemok.</p> <p>8.1.3.2 Obhospodarovateľ v rámci svojich možností prehlasuje nelesné pozemky porastené lesom za lesné</p> <p>8.1.3.3 Premena nelesných pozemkov na les je možná len v prípade:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ak je podložená právoplatným rozhodnutím orgánu štátnej správy - je podložená konzultáciami s autoritami v oblasti ochrany prírody - ak sa nejedná o významné a vzácne nelesné ekosystémy - ak nenastane ohrozenie vzácneho alebo ohrozeného druhu organizmu alebo jeho biotopu, ktorý bol na lokalite identifikovaný - ak právo zapojiť sa do konzultácii pre tretie strany je zachované - ak dôjde k zlepšeniu zásoby uhlíka - ak je v súlade s dlhodobými ochranárskymi, ekonomickými a sociálnymi cieľmi <p>8.1.3.4 Udržiavané sú krajínovné prvky zvyšujúce biodiverzitu, ktorých existencia je historicky podmienená a nachádzajú sa na obhospodarovanom území, ktoré má vo vlastníctve/správe obhospodarovateľ ako sú lúčky, vyhliadky, prieseky a pod.</p>
Poznámka	K 8.1.3.2 Za les sa predovšetkým prehlasujú nelesné pozemky vo vlastníctve obhospodarovateľa porastené lesnými

	<p>drevinami o minimálnej výmere 0,5 ha, minimálnej šírke 20 m, uvoľneným zápojom* a potenciálnou výškou viac ako 5 m (s výnimkou kosodreviny) */ pri uvoľnenom zápoji sa koruny nedotýkajú, ale do medzier sa nezmestia ďalšie stromy.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - projekty pozemkových úprav - rozhodnutia o zmene druhu pozemkov na lesné pozemky - PSL a projekt starostlivosti o lesný pozemok - dokumentácie ÚSES - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.2.
Názov procesu	ZACHOVANIE ZDRAVIA A VITALITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.2.1. INTEGROVANÁ OCHRANA LESOV A REVITALIZÁCIA POŠKODENÝCH LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Plné znenie	Integrovaná ochrana lesa je zameraná na účinnú, systematicky realizovanú prevenciu a ekologicky prijateľné potlačenie účinkov biotických škodcov a abiotických škodlivých činiteľov. Využíva pri tom v čo najväčšej miere hospodársko-úpravnicke a pestovateľské opatrenia podporujúce prirodzené štruktúry a procesy ako aj preventívne biologické a melioračne opatrenia posilňujúce prirodzené regulačné mechanizmy, či ekologizáciu lesníckych činností.
Cieľ	Udržanie alebo zlepšovanie stavu lesných porastov vo vzťahu k ich stabilite, biodiverzite, vitalite a ekologickej hodnote vykonávaním vhodných opatrení s maximálnym možným využívaním prirodzených procesov.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení neskorších predpisov - Vyhláška MŽP SR č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov
Požiadavky	<p>8.2.1.1 Vykonávané opatrenia zabezpečujú zachovanie alebo zlepšovanie zdravotného stavu lesných ekosystémov. Poškodené a degradované lesné ekosystémy sú revitalizované s cieľom udržania alebo obnovy genetickej, druhovej a štrukturálnej diverzity zodpovedajúcej príslušnému HSLT</p> <p>8.2.1.2 Hnojivá sa používajú v obmedzenej miere v lesných škôlkach a bodovo pri umelej obnove lesa</p> <p>8.2.1.3 Plošná aplikácia hnojív, berúc do úvahy ich dopad na jednotlivé zložky životného prostredia a v množstvách odporúčaných pedologickým rozborom sa vykonáva v osobitných prípadoch ako súčasť melioračných opatrení na zlepšenie dlhodobu nepriaznivých pôdnych podmienok alebo pri rekultivácii pozemkov</p> <p>8.2.1.4 Ak to prírodné a prevádzkové podmienky umožňujú, holiny vzniknuté pôsobením škodlivých činiteľov sú revitalizované (obnovený les) s maximálnym využitím prirodzene sa vyskytujúcich drevín podľa prevádzkového súboru, prípadne aj cez fázu prípravného lesa</p> <p>8.2.1.5 Použitie hnojív je riadne zdokumentované</p>
Poznámka	K 8.2.1.1 - za poškodené a degradované sa považujú porasty pod výrazným vplyvom prírodných škodlivých činiteľov, pričom prestávajú plniť základné funkcie lesov.
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - projekty lesníckych meliorácií - PSL a LHE obhospodarovateľa - posudky a stanoviská odborných autorít - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.2.
Názov procesu	ZACHOVANIE ZDRAVIA A VITALITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.2.2. MONITORING ZDRAVOTNÉHO STAVU LESOV A OPATRENIA NA OCHRANU LESA
Plné znenie	Systematický monitoring zdravotného stavu lesa je zameraný na kľúčové škodlivé činitele, ktoré majú potenciál pri premnožení negatívne ovplyvniť zdravotný stav a vitalitu lesných ekosystémov. Plánovanie a realizácia opatrení na ochranu lesa je podľa stavu a vývoja početnosti škodcu zameraná na prevenciu, ochranu a obranu a na odstraňovanie následkov.
Cieľ	Zabezpečiť zachovanie a zlepšenie zdravotného stavu a vitality lesov
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.2.2.1 Monitorovanie stavu a vývoja poškodenia porastov biotickými, abiotickými a antropogénnymi škodlivými činiteľmi je vykonávané priebežne</p> <p>8.2.2.2 Vykonávané sú účinné a dostupné ochranné, obranné a preventívne opatrenia vo všetkých štádiách vývoja lesa zabraňujúce šíreniu a premnoženiu škodcov vrátane opatrení podľa projektov na vykonanie opatrení na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov. Všade tam, kde je to vhodné a opodstatnené sa využívajú biologické a biotechnické prípravky a postupy.</p> <p>8.2.2.3 Náhodná ťažba je vykonávaná prednostne, lehota na spracovanie je dodržaná. Pri náhodných ťažbách v chránených územiach sa rešpektuje princíp primeraného posúdenia a jej vykonanie sa riadi stanoviskom ŠOP resp. vydaním rozhodnutia orgánu ochrany prírody.</p> <p>8.2.2.4 Oplotenia holín veľkého rozsahu zabezpečujúcich ochranu porastov pred poškodením zverou sa budujú s ponechaním priechodných koridorov. Priechodnosť existujúcich prirodzených koridorov sa zachováva.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie ŠS LH a ŽP - hlásenia o náhodnej ťažbe a žiadosti o spracovanie - autorizované harmonogramy spracovania náhodnej ťažby - LHE obhospodarovateľa - výsledky štátneho dozoru - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.2.
Názov procesu	ZACHOVANIE ZDRAVIA A VITALITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.2.3. TECHNOLOGICKÉ POSUPY
Plné znenie	Technologická príprava a realizácia ťažbovo dopravného procesu zodpovedá reálnym výrobným a aktuálnym poveternostným podmienkam, pričom minimalizuje negatívne dopady na porasty pôdu a celý ekosystém
Cieľ	Znižovanie environmentálnej záťaže a poškodenia lesných zdrojov výkonom lesníckych činností a nelegálnymi aktivitami miestnych komunít
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov - Zákon č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácii vôd - Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov - Dokumentované záväzné postupy zástupcu skupiny na minimalizáciu poškodenia porastov a pôdy pri výkone lesníckych činností
Požiadavky	<p>8.2.3.1 Dodržiavané sú stanovené maximálne prípustné limity poškodenia terénu, pôdy, lesných ciest, lesných porastov a stromov ťažbou a dopravou dreva</p> <p>8.2.3.2 Po skončení prác, ako aj v ich priebehu, sú vykonávané opatrenia, ktoré preukázateľne a efektívne minimalizujú dopady použitých technológií. Vykonávajú sa najneskôr pri dosiahnutí maximálne prípustných limitov poškodenia terénu, pôdy alebo lesných ciest</p> <p>8.2.3.3 V JPRL je vytvorená stála sieť technologických liniek zodpovedajúca topografickým, pedologickým a rastovým podmienkam. Stromy na okraji liniek sú označené tak, aby ich priebeh bol vždy ľahko rozpoznateľný.</p> <p>8.2.3.4 Prednostne sa používajú šetrné technológie primerané daným výrobným podmienkam po predchádzajúcom hodnotení rizík a dopadov ťažbovo dopravného procesu na lesné ekosystémy a lokality prirodzenej akumulácie povrchových vôd a podzemných vôd</p> <p>8.2.3.5 Stromová metóda výroby dreva minimalizuje poškodenie stojacich stromov. Pri listnatých drevinách vo vegetačnom období sa nepoužíva. Pred stromovou metódou výroby dreva sa vždy ak je to možné uprednostňujú iné metódy.</p> <p>8.2.3.6 Technický stav mechanizačných prostriedkov je posudzovaný, nie je zdrojom ohrozenia bezpečnosti výrobného procesu, životného prostredia, verejného zdravia, prípadne zdrojom znečistenia alebo poškodenia pozemnej komunikácie</p> <p>8.2.3.7 Stroje používané pri prácach v lese sú vybavené absorbentmi prípadného (havarijného) úniku ropných látok do prostredia. Dopĺňanie pohonných látok na báze ropy je možné len v odôvodnených prípadoch, na miestach na to určených a súčasne s využitím</p>

	<p>záchytných opatření (prostředkov) pre prípad možného úniku.</p> <p>8.2.3.8 Na stratové mazanie sú používané biologicky odbúrateľné mazadlá (oleje)</p> <p>8.2.3.9 Prijaté opatrenia obmedzujú vzniku odpadu súvisiaceho s lesnou výrobou (nevzťahuje sa na ťažbové zvyšky). Vzniknutý odpad je z lesa priebežne odstraňovaný a správne zlikvidovaný.</p> <p>8.2.3.10 Opatrenia zamedzujúce likvidáciu odpadu alebo obmedzujúce vznik nelegálnych skládok odpadu sú vykonávané. Vzniknuté skládky sú bezodkladne riešené.</p>
Poznámka	<p>K 8.2.3.9 -za odpad súvisiaci s lesnou výrobou sa považuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nefunkčné obaly a prostriedky na ochranu lesa vyrobené z ropných materiálov - nefunkčné kovové pletivá, laná a ostatné kovové predmety - komunálny odpad vzniknutý pri výrobnom procese
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - zmluvy na výkon lesníckych činností - dokumentácia o zadávaní a preberaní prác a pracovísk - záznamom o preverení technického stavu výrobného prostriedku - evidencia o nakladaní s odpadmi - informácie ŠS LH, ŠS ŽP, ŠOP SR, SAŽP, SVP, SRZ, SIŽP - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.2.
Názov procesu	ZACHOVANIE ZDRAVIA A VITALITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.2.4. POUŽÍVANIE PESTICÍDOV
Plné znenie	Pesticídy (herbicídy, insekticídy, fungicídy, rodenticídy) sa používajú len v obmedzenom rozsahu pri rešpektovaní stupňov ochrany prírody ako posledná možnosť iba v prípadoch, ak ich nie je možné nahradiť vhodnými pestovateľskými a biologickými opatreniami. Nie je povolené používanie pesticídov zakázaných medzinárodnými dohovormi. Všetky používané chemické prostriedky musia spĺňať hygienicko-toxikologické a ekologické limity a podmienky ochrany prírody. Ich použitie je riadne zdokumentované.
Cieľ	Minimalizovať používanie pesticídov a herbicídov
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti v znení neskorších predpisov - Zákon č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh v znení neskorších predpisov - Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.2.4.1 Používanie perzistentných látok ako sú napr. chlórované uhľovodíky vymedzených Štokholmským dohovorom o perzistentných organických látkach a Rotterdamským dohovorom o nebezpečných chemikáliách je zakázané</p> <p>8.2.4.2 Používanie neregistrovaných a vysokotoxických prípravkov a prípravkov zaradených v skupine / type 1A a 1B podľa WHO v ochrane lesa je zakázané.</p> <p>8.2.4.3 V chránených územiach, územiach NATURA 2000, prírodných pamiatkach UNESCO alebo v Ramsarských lokalitách je použitie pesticídov možné iba v prípade súhlasu organizácie ochrany prírody a po odkonzultovaní s dotknutými záujmovými skupinami</p> <p>8.2.4.4 Plošná aplikácia pesticídov na súvislej ploche väčšej ako 2 ha a letecká aplikácia pesticídov podlieha hodnoteniu, ktorého súčasťou sú aj konzultácie s dotknutými záujmovými skupinami a vykonáva sa len ak neexistuje alternatívne riešenie</p> <p>8.2.4.5 Používanie pesticídov a iných prípravkov je riadne zdokumentované a zdôvodniteľné. Prípustné je ako alternatíva k iným prevažne biotechnickým opatreniam za predpokladu výraznej ekonomickej náročnosti týchto biotechnických opatrení alebo nedostatku pracovnej sily.</p> <p>8.2.4.6 Aplikanti chemických látok absolvovali povinné preškolenia, používajú primerané ochranné prostriedky a pomôcky a postupy vrátane likvidácie ich zvyškov a obalov v zmysle bezpečnostných pokynov výrobcu (karty bezpečnostných údajov). Činnosť vykonávajú pod dohľadom držiteľa osvedčenia odbornej spôsobilosti v oblasti prípravkov na ochranu rastlín.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - zoznam registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov - karty bezpečnostných údajov chemickej látky - evidencia spotreby prípravkov na ochranu rastlín včítane pomocných prípravkov podľa platnej legislatívy

	<ul style="list-style-type: none">- osvedčenia o odbornej spôsobilosti v oblasti prípravkov na ochranu rastlín- súhlas na použitie chemických látok- informácie ŠS ŽP, SIŽP, ŠOP SR, SAŽP, SVP, SRZ a správcov vodárenských zdrojov- LHE obhospodarovateľa- terénna pochôdzka
--	---

Číslo procesu	8.2.
Názov procesu	ZACHOVANIE ZDRAVIA A VITALITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.2.5. OCHRANA PRED POŽIARMÍ
Plné znenie	V lesnej prevádzke je potrebné dodržiavať zásady protipožiarnej prevencie a systematicky budovať primerané kapacity na monitoring a boj proti požiarom. Oheň v lesnej prevádzke sa využíva v najnutnejších prípadoch len vtedy, ak potrebné hospodárske opatrenie nie je možné dosiahnuť iným spôsobom.
Cieľ	Minimalizovať riziko poškodenia lesov požiarimi
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 314/2001 Z. z. o - ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov - Vyhláška MV SR 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.2.5.1 Spaľovanie ťažbových zbytkov sa vykonáva len ako súčasť opatrení ochrany lesa za účelom zabránenia šírenia podkôrneho hmyzu, prípadne iných patogénov iba v prípade ich kalamitného premnoženia alebo hrozby ich kalamitného premnoženia. Zabezpečené sú všetky legislatívne požiadavky.</p> <p>8.2.5.2 Mapové podklady protipožiarnej ochrany sa pravidelne aktualizujú a obsahujú všetky dôležité informácie z hľadiska ochrany pred požiarimi</p> <p>8.2.5.3 Protipožiarna hliadkovacia činnosť sa vykonáva minimálne v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov na základe časového harmonogramu hliadkovej činnosti</p> <p>8.2.5.4 Spaľovanie za účelom likvidácie nežiaducej biomasy ako súčasť prípravy na obnovu porastov nie je dovolené</p> <p>8.2.5.5 Návštevníci lesa sú vhodným spôsobom upozorňovaní na nebezpečenstvo požiarov a zákaz kladenia ohňa</p> <p>8.2.5.6 Stroje používané na práce v lese sú vybavené vhodným hasiacim prístrojom minimálne s obsahom 5 kg</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - dokumentácia ochrany pred požiarimi - dokumentácia o zabezpečení protipožiarnej bezpečnosti pri spaľovaní horľavých látok na voľnom priestore - informácie ŠS na úseku ochrany pred požiarimi - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.3.
Názov procesu	ZACHOVANIE A PODPORA PRODUKČNEJ FUNKCIE LESOV (DREVNÉ A NEDREVNÉ PRODUKTY)
Časť	8.3.1. TRVALOSŤ A PLYNULOSŤ ŤAŽBY DREVA
Plné znenie	Objem dreva určeného na ťažbu sa určuje diferencovane podľa kategórií lesa tak, aby sa zabezpečilo optimálne využívanie produkčného potenciálu lesov a zachovalo trvalé plnenie funkcií lesa, využívaním vhodných hospodárskych opatrení a preferovaním techník, ktoré minimalizujú negatívne dopady na lesné zdroje. Ťažbový potenciál premietnutý do možnosti ťažby je v súlade s prírastkom a z dlhodobého hľadiska ho neprekračuje.
Cieľ	Rovnomerné odčerpávanie zásob dreva pomocou vyváženého pomeru medzi objemom ťažby a prírastkom do výšky objektívne stanoveného ťažbového ukazovateľa
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa, v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.3.1.1 Celkový objem dreva predpísaný na ťažbu v PSL pre lesný celok a kategóriu lesa je neprekročiteľný</p> <p>8.3.1.2 Ročná výška ťažby dreva počas platnosti PSL pri normálnom hospodárení je v intervale 70 až 130% z 1/10 predpisu PSL (neplatí pre subjekty do 1000 ha)</p> <p>8.3.1.3 Ťažba dreva je vykonávaná v súlade so stavom a potrebami porastu podľa zásad vykonania ťažby a na základe písomného súhlasu na ťažbu</p> <p>8.3.1.4 Množstvo dreva vyťaženého úmyselnou ťažbou podľa drevín zodpovedá ($\pm 15\%$ alebo max. $\pm 10\text{m}^3$ podľa toho čo je viac) údajom získaným z vyznačovania a uvedenými v súhlase na ťažbu dreva</p> <p>8.3.1.5 Ťažba dreva na nelesných pozemkoch sa riadi režimom zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Súhlas na ťažbu a označenie ciachou sa vyžaduje.</p>
Poznámka	<p>K 8.3.1.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - netýka sa osobitných prípadov ako sú rozsiahle náhodné ťažby alebo mimoriadne ťažby - normálne hospodárenie: celkový objem náhodnej ťažby nepresiahne 36% celkového objemu ťažby dreva predpísaného PSL pre lesný alebo vlastnícky celok
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - PSL a LHE obhospodarovateľa - súhlas na ťažbu dreva - výsledky štátneho dozoru - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.3.
Názov procesu	ZACHOVANIE A PODPORA PRODUKČNEJ FUNKCIE LESOV (DREVNÉ A NEDREVNÉ PRODUKTY)
Časť	8.3.2. SUROVÉ DREVO
Plné znenie	Surové drevo z trvalo udržateľne obhospodarovaných zdrojov je umiestňované na trh s cieľom dosahovania prijateľných ekonomických výkonov nevyhnutných pre zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov vrátane plnenia všetkých jeho funkcií
Cieľ	Zabezpečiť, že drevná hmota nevyhnutná k získaniu a udržaniu potrebných zdrojov pre zodpovedné obhospodarovanie lesov je získaná v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 113/2018 o uvádzaní dreva a výrobkov z dreva na vnútorný trh - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 232/2006 Z. z. o vyznačovaní ťažby dreva, označovaní vyťaženého dreva a dokladoch o pôvode dreva v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení neskorších predpisov - STN 48 0050 Surové drevo - STN 48 0055 Kvalitatívne triedenie ihličnatej guľatiny - STN 48 0056 Kvalitatívne triedenie listnatej guľatiny
Požiadavky	<p>8.3.2.1 Drevná hmota uvádzaná na trh je riadne triedená a adjustovaná. Dokumentácia obsahuje kompletné údaje o dodávke dreva a o odberateľovi.</p> <p>8.3.2.2 Množstvo surového dreva uvedeného na trh zodpovedá množstvu vyťaženého dreva</p> <p>8.3.2.3 Pri uvádzaní dreva na trh je uplatňovaný systém náležitej starostlivosti. Evidencia pôvodu a pohybu dreva je vedená.</p> <p>8.3.2.4 Drevná hmota pochádzajúca z nelesných pozemkov, necertifikovaných lesov alebo výkupu dreva sa separuje a na trh sa uvádza ako necertifikovaná</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie SLDI - PSL a LHE obhospodarovateľa - doklad o pôvode dreva - obchodná dokumentácia - systém náležitej starostlivosti hospodárskeho subjektu uvádzajúceho drevo na trh drevo a výrobky z dreva - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.3.
Názov procesu	ZACHOVANIE A PODPORA PRODUKČNEJ FUNKCIE LESOV (DREVNÉ A NEDREVNÉ PRODUKTY)
Časť	8.3.3. NEDREVNÉ LESNÉ PRODUKTY A SLUŽBY
Plné znenie	Hospodársko-úpravnícke plánovanie rešpektuje požiadavky obhospodarovateľov na prispôsobenie spôsobu obhospodarovania lesov produkcii nedrevných lesných tovarov a služieb na trvalo udržateľnej báze. Komerčné využívanie produktov lesa musí byť regulované a založené na princípe trvalej udržateľnosti.
Cieľ	Produkcia ostatných tovarov a služieb nezhoršuje kvalitu a stav lesných zdrojov
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.3.3.1 V konaniach o vyhotovení PSL obhospodarovateľ, v prípade kde je to nutné, požaduje uplatniť postupy zabezpečujúce schopnosť lesov produkovať celú škálu nielen drevných ale aj nedrevných lesných produktov a služieb a to na trvalo udržateľnej báze.</p> <p>8.3.3.2 Komerčné využívanie nedrevných lesných produktov je plánovité, založené na trvalo udržateľnej báze. Produkcia je evidovaná.</p> <p>8.3.3.3 V poľovných revíroch v užívaní účastníka certifikácie sa stavy zveri a starostlivosť o ňu riadia podľa plánov schválených orgánmi štátnej správy zabezpečujúcimi ich trvalú udržateľnosť. O produkcii zveriny je vedená evidencia.</p> <p>8.3.3.5 Poľovné hospodárenie nenarušuje prirodzený vývoj, stabilitu porastov a plnenie ďalších funkcií lesov.</p> <p>8.3.3.6 Poškodenie porastov zverou sa monitoruje, škody sú evidované a riešené s príslušným užívateľom poľovného revíru.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie ŠS LH, ŠS ŽP, SIŽP, ŠOP SR, SAŽP - plány chovu a lovu - štatistické prehľady - dokumentácia účastníka certifikácie - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.3.
Názov procesu	ZACHOVANIE A PODPORA PRODUKČNEJ FUNKCIE LESOV (DREVNÉ A NEDREVNÉ PRODUKTY)
Časť	8.3.4. LESNÁ CESTNÁ SIĽ
Plné znenie	Rozvoj lesnej dopravnej infraštruktúry (cesty, mosty, priepusty, odrážky atď.) musí byť plánovitý, jednotlivé stavby musia byť budované a udržiavané s cieľom zabezpečiť efektívnu prepravu tovarov a služieb pri súčasnom minimálnom negatívnom dopade na jednotlivé zložky životného prostredia. Lesná cestná sieť musí byť udržiavaná v priaznivom stave, potenciálna erózia musí byť minimalizovaná využitím protierózneho zabezpečenia a odvodnenia ciest.
Cieľ	Optimalizácia dopravného sprístupnenia lesných porastov a zlepšovanie stavu dopravnej infraštruktúry
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov - Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov - STN 73 6108 Lesná dopravná sieť
Požiadavky	<p>8.3.4.1 Lesná cestná sieť vrátane jej technického vybavenia sú udržiavané v prevádzkyschopnom stave.</p> <p>8.3.4.2 Skutočný stav lesných ciest a mostov vrátane odvodňovacích zariadení, resp. ich opotrebenia, porušenosti a chýb je priebežne monitorovaný, zaznamenaný v pasporte lesnej dopravnej siete a premietnutý do plánu údržieb a opráv lesnej cestnej siete</p> <p>8.3.4.3 Trvalé približovacie cesty kategórie 3L sa po ukončení približovania proti erózne zabezpečujú, dočasné približovacie cesty sú asanované a prinavrátené plneniu funkcií lesa</p> <p>8.3.4.4 Výstavba ciest, mostov a ostatnej infraštruktúry musí byť plánovaná, legálna a uskutočňovaná spôsobom, ktorý minimalizuje obnaženie pôdy, erózny splach pôdy do vodných tokov a ktorý zabezpečuje ochranu prirodzenej funkcie a stavu vodných tokov. Na cestách musia byť vybudované a náležite udržiavané adekvátne odvodňovacie zariadenia.</p> <p>8.3.4.5 Projektovanie a budovanie lesnej dopravnej infraštruktúry, vrátane dočasných približovacích ciest v dĺžke nad 50 m, zohľadňuje ekologickú a environmentálnu hodnotu sprístupňovaného územia, posudzuje sa výskyt osobitne chránených území, vzácných druhov fauny a flóry a migračných trás chránených živočíchov. Výstavba infraštruktúry v biotopoch kriticky ohrozených druhov je zakázaná.</p> <p>8.3.4.6 Dodržiavanie projektovej dokumentácie pri výstavbe dopravnej infraštruktúry, najmä v zriedkavých a citlivých ekosystémoch je monitorované.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - projektová dokumentácia výstavby lesnej cestnej siete - pasport lesnej cestnej siete

	<ul style="list-style-type: none">- plán údržieb a opráv- informácie stavebného dozoru- informácie ŠS LH, ŠS ŽP, SIŽP, ŠOP SR- komunikácia so záujmovými skupinami- terénna pochôdzka
--	---

Číslo procesu	8.4.
Názov procesu	ZACHOVANIE, OCHRANA A PRIMERANÝ ROZVOJ BIOLOGICKEJ DIVERZITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.4.1. OBNOVA LESOV
Plné znenie	Kľúčový nástroj adaptácie lesov na zmenu klímy je postupná zmena drevinového zloženia. Obnova lesov sa vykonáva hospodárskymi spôsobmi zabezpečujúcimi dosahovanie provenienčne vhodnej prirodzenej obnovy prispievajúcej k zachovaniu diverzity genotypov a k udržaniu prirodzeného druhového zloženia, štruktúry a ekologickej stability lesných ekosystémov, ktorá vhodne reaguje na meniace sa klimatické podmienky. Z obnovy sú vylúčené geneticky modifikované dreviny.
Cieľ	Zdravý, dobre vyvinutý lesný porast po ukončení obnovy tvorený drevinami zodpovedajúcimi stanovištným podmienkam
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 138/2010 Z. z. o lesnom reprodukčnom materiáli v znení neskorších predpisov - Zákon NR SR č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve, v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa, v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení neskorších predpisov - Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.4.1.1 Používanie geneticky modifikovaných drevín je zakázané</p> <p>8.4.1.2 Obnovované plochy sú zalesnené v zákonných lehotách drevinami podporujúcimi biodiverzitu aj za pomoci podsadiet a predsadiet v súlade so stanovištnými podmienkami</p> <p>8.4.1.3 Lesné porasty sú zabezpečené najneskôr v lehote určenej PSL, pričom minimálne 60% posudzovanej plochy tvoria vhodne rozmiestnené dreviny cieľového drevinového zloženia, ktorých zastúpenie v príslušnom modeli hospodárenia je najmenej 30%.</p> <p>8.4.1.4 Provenienčne vhodná prirodzená obnova pôvodných, stanovištno vhodných druhov a proveniencií (tých, ktoré majú vyšší potenciál odolávať zmene klímy) je uprednostňovaná pred umelým zalesňovaním</p> <p>8.4.1.5 Umelou obnovou nie sú zakladané monokultúrne lesy</p> <p>8.4.1.6 Zabezpečený lesný porast tvoria dreviny, bez výrazného poškodenia, ktoré sa dostatočne prispôbili podmienkam stanovišťa, majú znateľný výškový prírastok a nevyžaduje sa doplňovanie</p> <p>8.4.1.7 O stave a dodržiavaní lehôt na zabezpečenie lesných porastov je vedená osobitná evidencia</p> <p>8.4.1.8 Mladé lesné porasty sa ochraňujú alebo stav lesnej zveri sa reguluje tak, že nedochádza k ich deštrukcii ani k devastácii</p>

	8.4.1.9 V konaniach o vyhotovení PSL obhospodarovateľ požaduje uplatniť postupy zabezpečujúce zachovanie, ochranu alebo zvýšenie biodiverzity na krajinskej, ekosystémovej, druhovej a genetickej úrovni
Poznámka	K 8.4.1.2. - obnova (zalesnenie) ochranných lesov určených na ochranu ľahko zraniteľnej a erodovateľnej pôdy na extrémnych stanovištiach sa vykoná v čo najkratšej dobe
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - modely hospodárenia - projekt obnovy lesa - rozhodnutia ŠS LH o predĺžení lehoty na obnovu lesa na holine a predĺžení lehoty na zabezpečenie lesného porastu - dohody o spôsobe a forme minimalizácie škôd spôsobovaných zverou a na zveri - PSL a LHE obhospodarovateľa - výsledky štátneho dozoru - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.4.
Názov procesu	ZACHOVANIE, OCHRANA A PRIMERANÝ ROZVOJ BIOLOGICKEJ DIVERZITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.4.2 ŠTRUKTÚRA A PRIRODZENOSŤ LESOV
Plné znenie	Vykonávané hospodárske opatrenia podporujú prírode blízke usporiadanie, výstavbu a kompozíciu porastov zodpovedajúce typickému rázu a diverzite krajiny.
Cieľ	Vhodnými pestovateľskými opatreniami podporovať druhovú, vekovú a vertikálnu rôznorodosť porastov
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.4.2.1 Výchovné zásahy, forma a spôsob obnovných postupov zodpovedajú rastovej fáze, stavu a zrelosti porastov, sú vykonávané včas a v prospech zlepšovania diverzity, prirodzenej štruktúry a zásob porastov. Prednostne sa využívajú maloplošné formy obnovy. Veľkoplošná obnova sa uplatňuje len v odôvodnených prípadoch.</p> <p>8.4.2.2 Rozsah prečistiek a prebierok do 50 rokov odporučených PSL je záväzný</p> <p>8.4.2.3 Posilnením prirodzených klimaticky pozitívnych postupov definovaných pre prírode blízke obhospodarovanie lesov pri hospodárskych opatreniach vytvárať predpoklady pre geneticky pôvodné, druhovo a štruktúralne pestré, stabilné a vitálne porasty všade tam, kde to prírodné a prevádzkové podmienky umožňujú.</p>
Poznámka	K 8.4.2.2. - odôvodnené úpravy PSL vykonané OLH sa zohľadňujú
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - modely hospodárenia - PSL a LHE obhospodarovateľa - výsledky štátneho dozoru - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.4.
Názov procesu	ZACHOVANIE, OCHRANA A PRIMERANÝ ROZVOJ BIOLOGICKEJ DIVERZITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.4.3. GÉNOVÉ ZDROJE
Plné znenie	Zachovať biologické zdroje lesov, ich genetickú druhovú a ekosystémovú diverzitu, ako aj ich trvalo udržateľné využívanie na zakladanie nových lesných porastov. Uprednostňované sú pôvodné druhy drevín vhodne adaptované na podmienky stanovišťa.
Cieľ	Zabezpečiť optimálny manažment genetických zdrojov a využívanie reprodukčného materiálu z nich pre účely obnovy lesa
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 138/2010 Z. z. o lesnom reprodukčnom materiály v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov - Vyhláška MPRV SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii
Požiadavky	<p>8.4.3.1 Zásady používania reprodukčného materiálu pri obnove lesa a zalesňovaní, vrátane nelesných plôch, zo schválených reprodukčných zdrojov sú dodržiavané, evidencia o pôvode reprodukčného materiálu pri zalesňovaní je vedená</p> <p>8.4.3.2 Stanovené osobitné postupy pri obhospodarovaní zdrojov reprodukčného materiálu sú dodržiavané</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - uznávacie listy zdrojov lesného reprodukčného materiálu - projekt obhospodarovania génovej základne - list o pôvode alebo sprievodný list lesného reprodukčného materiálu - karta pôvodu porastu - hlásenia o zmenách v zdrojoch reprodukčného materiálu - PSL a LHE obhospodarovateľa - výsledky štátneho dozoru - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.4.
Názov procesu	ZACHOVANIE, OCHRANA A PRIMERANÝ ROZVOJ BIOLOGICKEJ DIVERZITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.4.4. NEPÔVODNÉ A INVÁZNE DRUHY
Plné znenie	Používať sa môžu len tie nepôvodné dreviny, proveniencie alebo variety, ktorých dopad na ekosystém a genetickú integritu pôvodných druhov a miestnych proveniencií bol posúdený a zhodnotený, a ak tieto nepredstavujú žiadne alebo len obmedzené riziko pre pôvodné druhy drevín alebo pre ochranu ekosystémov v danom území, invázne druhy sú tlmené a sú vykonávané opatrenia obmedzujúce ich ďalšie šírenie.
Cieľ	Kontrolovať a tmiť umelé vnášanie nepôvodných drevín, resp. cudzích proveniencií a foriem lesných drevín do porastov mimo ich súčasný areál
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 138/2010 Z. z. o lesnom reprodukčnom materiály v znení neskorších predpisov - Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MŽP SR č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov
Požiadavky	<p>8.4.4.1 Nepôvodné druhy a ich medzidruhové krížence nie sú umelo rozširované, ich prirodzené šírenie je kontrolované a podlieha odbornému posúdeniu. Rozširovanie je možné len v zmysle schválených zákonných postupov.</p> <p>8.4.4.2 Invázne druhy drevín sú cielene odstraňované; sú vykonávané opatrenia na zamedzenie a zníženie šírenia takýchto druhov; k manažmentu lesa sa pristupuje tak, aby sa nevytvárali podmienky pre šírenie invázných druhov.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - PSL a LHE obhospodarovateľa - informácie ŠOP, ŠS ŽP - rozhodnutia orgánov ŠS ochrany prírody a krajiny - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.4.
Názov procesu	ZACHOVANIE, OCHRANA A PRIMERANÝ ROZVOJ BIOLOGICKEJ DIVERZITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.4.5. PONECHÁVANIE STROMOV NA DOŽITIE
Plné znenie	Stromy na dožitie musia byť ponechávané v takých množstvách a v takom rozmiestnení, aby bolo možné zachovať existujúcu biologickú diverzitu a umožniť prežívanie všetkých druhov závislých na starých stromoch a odumretom dreve, typických pre prirodzené ekosystémy v daných podmienkach. Ponechávanie mŕtveho dreva a stromov na dožitie nesmie ohroziť návštevníkov lesa pohybujúcich sa po značených turistických trasách, ani zdravotný stav a stabilitu stojacich lesov a okolitých ekosystémov.
Cieľ	Zabezpečiť potrebný objem mŕtveho dreva v celej rozmanitosti druhov drevín a stupňov rozkladu a stromov na dožitie pri zohľadnení ich možného negatívneho vplyvu na okolité porasty.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.4.5.1 Počet stromov ponechaných na dožitie po ukončení obnovy je podľa podmienok najmenej 5 vhodných jedincov materského porastu na 1 ha plochy porastu a to prednostne v bio skupinách. Sú dlhodobo jednoznačne identifikovateľné a po odumretí ponechané v poraste na prirodzený rozklad.</p> <p>8.4.5.2 Časti mŕtveho dreva v rôznom štádiu rozkladu a biomasy po výchovných a ťažbových zásahoch sú cielene ponechávané pre rozvoj biodiverzity (min. 10 m³/ha)</p>
Poznámka	<p>k 8.4.5.1 Biotopové stromy ponechávané na dožitie sú predovšetkým stromy s veľkými priermi + 100 cm, dutinové stromy, hniezdne stromy a stromy s výskytom chránených druhov živočíchov majúce potenciál na dlhodobú existenciu. Zohľadňuje sa možný negatívny vplyv na okolité porasty a bezpečnosť pri práci.</p> <p>k 8.4.5.3 Kvantitatívne (priemer nad 30 cm, dĺžka nad 2 m) a kvalitatívne vlastnosti ponechaného mŕtveho dreva s rôznym štádiom rozpadu umožňujú prežívanie relevantných druhov organizmov viazaných na mŕtve drevo – xylofágne druhy napr. chrobákov.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie ŠOP SR - informácie účastníka certifikácie - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.4.
Názov procesu	ZACHOVANIE, OCHRANA A PRIMERANÝ ROZVOJ BIOLOGICKEJ DIVERZITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.4.6. LESY OSOBITNÝCH PRÍRODNÝCH HODNÔT
Plné znenie	Lesy osobitných prírodných hodnôt sa obhospodarujú tradičnými spôsobmi, ktoré viedli k ich vytvoreniu alebo podľa osobitných predpisov tak, aby sa zabezpečilo zachovanie alebo zveľadenie ich osobitej hodnoty
Cieľ	Zaisťovať diferencovanú starostlivosť o lesy osobitných prírodných hodnôt v chránených územiach a v jednotlivých prvkoch územného systému ekologickej stability vymedzených aj mimo CHÚ, v závislosti od ich prirodzenosti a zachovalosti
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.4.6.1 Pralesy a prírodné lesy s charakteristikami pralesa sú identifikované a je v nich vylúčené vykonávanie akýchkoľvek hospodárskych opatrení vrátane opatrení spojených so spracovaním alebo asanáciou kalamít v dôsledku prírodných disturbancií</p> <p>8.4.6.2 O osobitne chránených územiach (ekologicky významné lesné biotopy) je vedená mapová a textová dokumentácia</p> <p>8.4.6.3 Ročné vykonávacie plány rešpektujú alebo zohľadňujú požiadavky a postupy príslušných programov starostlivosti o chránené územia a územia európskeho významu</p> <p>8.4.6.4 Hospodárske opatrenia v chránených územiach pod osobitnou ochranou štátu sú vykonávané podľa najlepšej praxe a všade tam, kde je to vhodné a možné podľa zásad PBHL s dôrazom na zachovanie predmetu ochrany; v prípade potreby sú konzultované so ŠOP a dotknutými záujmovými skupinami</p> <p>8.4.6.5 Špecifické vzácne biotopy udržiavané lesohospodárskou činnosťou sú manažované postupmi rešpektujúcimi najnovšie vedecké poznatky z výskumu prírodných lesov, princípy ochrany a zachovania týchto biotopov</p> <p>8.4.6.6 Tradičné postupy udržiavajúce lesy osobitných prírodných hodnôt dlhodobo v priaznivom stave sa podporujú a využívajú všade tam, kde je to možné. Sleduje sa, či manažmentové opatrenia nemajú negatívny vplyv na udržanie a zlepšovanie ich stavu</p>
Poznámka	Lesy osobitných prírodných hodnôt sú lesy v „A“ a „B“ zónach národných parkov a chránených krajinných oblastí, prísnejších zónach chránených vtáčích území a lesy v maloplošných chránených územiach a ich ochranných pásmach (NPR, PR, NPP, PP, CHA, CHKP), kde predmetom ochrany sú lesné ekosystémy veľmi významné z hľadiska ochrany biodiverzity, vrátane identifikovaných pralesov a pralesovitých zvyškov, ktoré vzišli z výsledkov národnej inventarizácie pralesov a doposiaľ nemajú zabezpečenú primeranú ochranu.

Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none">- informácie ŠOP SR,- maps.sopsr.sk- http://pralesy.sk/lokality/lokality-pralesov.html- http://pralesy.sk/lokality/pralesove-zvysky.html- dokumentácia účastníka certifikácie- komunikácia so záujmovými skupinami- terénna pochôdzka
------------------------	---

Číslo procesu	8.4.
Názov procesu	ZACHOVANIE, OCHRANA A PRIMERANÝ ROZVOJ BIOLOGICKEJ DIVERZITY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV
Časť	8.4.7. CHRÁNENÉ A OHROZENÉ RASTLINNÉ A ŽIVOČÍŠNE DRUHY A CENNÉ ALEBO VZÁCNE EKOSYSTÉMY
Cieľ	Biotopy chránených a ohrozených rastlín a živočíchov a osobitne cenné a lebo vzácne biotopy sa obhospodarujú spôsobom zodpovedajúcim ekologickým nárokom chráneného druhu alebo biotopu; ich prípadné využívanie na komerčné účely sa riadi medzinárodnými a národnými predpismi
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov - Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.4.7.1 Komerčné využitie chránených druhov je zakázané. Výnimka je povolená ak je to v súlade s požiadavkami CITES.</p> <p>8.4.7.2 Výskyt chránených druhov rastlín a živočíchov a osobitne cenných a lebo vzácných biotopov je zmapovaný a zdokumentovaný</p> <p>8.4.7.3 Vykonávané hospodárske opatrenia neohrozujú existenciu biotopov chránených druhov a osobitne cenných alebo vzácných biotopov v rámci širších časových a priestorových rámcov. Sleduje sa, či nemajú negatívny vplyv na udržanie a zlepšovanie ich stavu.</p> <p>8.4.7.4 Schválené programy starostlivosti o ohrozené druhy v lesoch, vrátane biotopov ich sezónnej koncentrácie a schválené programy ich záchrany, ako aj schválené programy starostlivosti o chránené územia alebo územia NATURA 2000, ktorých predmetom ochrany sú ohrozené druhy alebo osobitne cenné alebo vzácne biotopy sú rešpektované a dodržiavané.</p>
Poznámka	Vzťahuje sa na osobitne cenné a vzácne biotopy, biotopy vzácných, ohrozených, zriedkavých a endemických druhov vedených v zoznamoch ŠOP, ktoré majú indikačný význam z hľadiska biologickej rozmanitosti a sú citlivé na spôsob obhospodarovania lesov
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie ŠOP SR - dokumentácia o výskyte ohrozených a chránených druhov rastlín a živočíchov - program starostlivosti o chránené druhy - program záchrany - PSL a evidencia účastníka certifikácie - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.5.
Názov procesu	ZACHOVANIE A PRIMERANÝ ROZVOJ OCHRANNÝCH FUNKCIÍ LESOV (NAJMÄ PÔDOOCHRANNEJ A VODOOCHRANNEJ)
Časť	8.5.1. OCHRANA PÔDY
Plné znenie	Uplatňovať vhodne načasované a intenzitou primerané hospodárske opatrenia na udržanie funkčnosti a odolnosti lesov zameraných na ochranu pôdy, zamedzenie erózie, vzniku lavín, svahových zosuvov, strží, sutín a následnej degradácie využívaných pozemkov
Cieľ	Ochrana lesných pozemkov a pôdy pred vonkajšími deštruktívnymi procesmi
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.5.1.1 Lesné porasty plniace pôdoochranné funkcie sa obhospodarujú technologicky šetrným spôsobom zabezpečujúcim ich trvalé pokrytie lesom, prednostne sú využívané zásady prírode blízkeho obhospodarovania lesov</p> <p>8.5.1.2 Vykonávanie účinných opatrení na stabilizáciu obnažených svahov a na zabránenie vzniku erózie v dopravných dráhach mechanizačných prostriedkov</p> <p>8.5.1.3 Plochy náchylné na eróziu alebo s plytkou pôdou sú obnovované predovšetkým prostredníctvom prirodzeného zmladenia. Používané postupy a technológie minimalizujú porušenie povrch pôdy.</p> <p>8.5.1.4 Odumretá drevná hmota, ktorá už nepredstavuje riziko šírenia škodlivých činiteľov, nepredstavuje zvýšené riziko ohrozenia zdravia pre návštevníkov pohybujúcich sa po značených turistických trasách a nepredstavuje reálnu prekážku pre obnovu v zmysle požiadavky 8.5.1.1 je ponechávaná v poraste na prirodzený rozklad, ak ju nie je možné z porastu odstrániť bez rizika narušenia pôdneho povrchu.</p>
Poznámka	K 8.5.1.1 Za trvalé pokrytie lesom sa považuje zakmenenie porastu viac ako 70% plného zakmenenia, alebo aj výskyt prirodzených sukcesných štádií (napr. prípravný les, hoc aj s nižším zakmenením a pod.) ak tento preukázateľne zabezpečuje ochranu pred eróziou
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - PSL a evidencia účastníka certifikácie - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.5.
Názov procesu	ZACHOVANIE A PRIMERANÝ ROZVOJ OCHRANNÝCH FUNKCIÍ LESOV (NAJMÄ PÔDOOCHRANNEJ A VODOOCHRANNEJ)
Časť	8.5.2. OCHRANA VODNÝCH ZDROJOV
Plné znenie	Uplatňovať vhodne načasované a intenzitou primerané hospodárske opatrenia na udržanie funkčnosti a odolnosti lesov zameraných na ochranu vodných zdrojov
Cieľ	Zabezpečiť požadovanú kvalitu a očakávanú výdatnosť vodných zdrojov aj v súvislosti s ich ekologickou funkciou. Technické operácie minimalizujú negatívne vplyvy na vodné zdroje.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov - Zákon NR SR č. 305/2018 Z. z. o prirodzenej akumulácii vôd - Zákon č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.5.2.1 V lesných porastoch situovaných v pramenných oblastiach, na podmáčaných stanovištiach, brehoch vodných tokov a nádrží a ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd sa hospodárenie prispôbuje prednostne plneniu ich ochranných funkcií</p> <p>8.5.2.2 Pramene a podmáčané stanovišťa sú pri ťažbe dreva osobitne ochránené, sú prijaté zodpovedajúce opatrenia zamedzujúce poškodeniu takýchto lokalít</p> <p>8.5.2.3 Ochranné pásma vodárenských zdrojov sú zdokumentované; opatrenia na zabezpečenie kvality vôd sú dodržiavané</p> <p>8.5.2.4 V lokalitách prirodzenej akumulácie povrchových vôd a podzemných vôd je zakázané vykonávať leteckú aplikáciu hnojív, prípravkov na ochranu rastlín a biocídnych výrobkov vo vzdialenosti menej ako 50 m od povrchových vôd, odkrytých podzemných vôd a vodných plôch, kde môže dôjsť k znečisteniu vôd alebo k ohrozeniu kvality vôd.</p> <p>8.5.2.5 Približovanie cez vodné toky sa realizuje len v nevyhnutnej miere až po posúdení iných možností, poškodené brehy a korytá sa prinavracajú do pôvodného stavu</p> <p>8.5.2.6 Cez výrazne podmáčané a zamokrené lokality nie sú smerované trasy pohybu prostriedkov v ťažbe a približovaní dreva</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - modely hospodárenia - PSL a LHE účastníka certifikácie - výsledky štátneho dozoru - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.5.
Názov procesu	ZACHOVANIE A PRIMERANÝ ROZVOJ OCHRANNÝCH FUNKCIÍ LESOV (NAJMÄ PÔDOOCHRANNEJ A VODOOCHRANNEJ)
Časť	8.5.3. REŽIM ZADRŽIAVANIA VODY V KRAJINE
Plné znenie	Znižovanie povrchového odtoku pomocou plošného zadržiavania dažďovej vody v krajine, jej vsaku a výparu a udržiavanie prirodzeného režimu vôd, vhodnými lesohospodárskymi opatreniami v krajine minimalizovať potenciál vzniku povodní
Cieľ	Podpora vodoregulačného účinku lesov
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov - Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov - Zákon NR SR č. 305/2018 Z. z. o prirodzenej akumulácii vôd - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov - Opatrenia Vodného plánu SR a Plánov manažmentu povodňového rizika SR
Požiadavky	<p>8.5.3.1 Obnova porastov vo vodohospodársky kritických oblastiach sa vykonáva pod clonou lesného porastu, posledná fáza obnovy (dorub) sa realizuje len ak zakmenenie následného porastu je viac ako 70% plného zakmenenia, prednostne sa využívajú zásady prírody blízkeho obhospodarovania lesov</p> <p>8.5.3.2 Korytá tokov sa udržiavajú v prirodzenom stave. Ťažbové zbytky a padnuté kmene stromov vytvárajúce riziko vybreženia koryta sú z vodných tokov odstraňované po ukončení ťažby bezodkladne</p> <p>8.5.3.3 Brehy vodných tokov sa udržiavajú v trvalej pokrývnosti drevinami tak, aby boli brehy spevnené koreňovým systémom brehových porastov</p> <p>8.5.3.4 Podmáčané a zamokrené stanovišťa nie sú plošne odvodňované, udržiavajú sa v prirodzenom stave. Nedochoádza k odvodňovaniu a vysušaniu mokradí.</p> <p>8.5.3.5 Zariadenia zahrádzania bystrín sa udržiavajú v prevádzkyschopnom stave. Budovanie nových nádrží slúžiacich protipovodňovej ochrane vrátane polderov sa podporuje.</p>
Poznámka	k 8.5.3.1 Vodohospodársky kritické oblasti sú lokality, v ktorých v posledných 5 rokoch došlo k enormnému odtoku privalových dažďových vôd spôsobujúcich vznik povodne
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie ŠS LH, ŠVS, miest a obcí, správcov vodných tokov - PSL a evidencia účastníka certifikácie - plány povodňového rizika - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.6.
Názov procesu	UDRŽANIE A PRIMERANÉ ZLEPŠENIE SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH FUNKCIÍ A PODMIENOK
Časť	8.6.1. PRÍSTUPNOSŤ LESOV
Plné znenie	Verejnosť má zaručený voľný prístup do lesov. Lesy tvoria pre ňu životné prostredie, priestor pre prácu a udržiavanie tradícií.
Cieľ	Podpora voľno časového využívania lesov verejnosťou
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.6.1.1 Vhodné a bezpečné lesné pozemky a infraštruktúra (pobytové zariadenia, lesná dopravná sieť) sa celoročne sprístupňujú pre účely rekreácie, oddychu, zotavenia, športového a kultúrneho vyžitia verejnosti. Pri ich obhospodarovaní sa zohľadňuje účel funkcie a estetická hodnota lesa.</p> <p>8.6.1.2 Existuje spolupráca pri budovaní a údržbe siete značených turistických chodníkov a cyklotrás</p> <p>8.6.1.3 Miestne komunity nie sú vylúčené z poberania úžitkov z lesa (návštevnosť lesa, zber plodov, prístup k drevu)</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - modely hospodárenia - PSL a LHE účastníka certifikácie - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.6.
Názov procesu	UDRŽANIE A PRIMERANÉ ZLEPŠENIE SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH FUNKCIÍ A PODMIENOK
Časť	8.6.2. KULTÚRNE A DUCHOVNÉ HODNOTY V LESOCH
Plné znenie	Miesta osobitného historického, kultúrneho alebo duchovného významu, ktoré sú dôležité s pohľadu plnenia potrieb miestnych komunít musia byť chránené alebo obhospodarované s ohľadom na ich významnosť
Cieľ	Zachovanie historických a duchovno kultúrnych pamiatok a prispôsobenie lesohospodárskej činnosti v týchto lokalitách.
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.6.2.1 Hospodárske opatrenia zohľadňujú existenciu miest osobitného historického, kultúrneho alebo duchovného významu, ktoré sú dôležité s pohľadu plnenia potrieb miestnych komunít (napr. zdravie, živobytie). Výkonu lesohospodárskej činnosti (hlavne ťažby dreva) predchádzajú konzultácie so záujmovými skupinami.</p> <p>8.6.2.2 Aleje, stromoradia, porastové plášte krovinatých drevín a esteticky pôsobiace stromy pamätníci v životaschopnom stave sa ponechávajú najmä v miestach s krajínovotvorným významom</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie Pamiatkového úradu SR, ŠOP SR, miestnej samosprávy - dokumentácia účastníka certifikácie - terénna pochôdzka

Číslo procesu	8.6.
Názov procesu	UDRŽANIE A PRIMERANÉ ZLEPŠENIE SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH FUNKCIÍ A PODMIENOK
Časť	8.6.3. TRADIČNÉ POSTUPY, ZRUČNOSTI A VÝSKUM
Plné znenie	Pri obhospodarovaní lesov sú využívané a presadzované najnovšie vedecké poznatky z lesníckych a prírodovedeckých disciplín ako aj ďalších vedných odborov, ktorých poznatky majú vplyv na zlepšovanie TUOL. Tradičné postupy v obhospodarovaní sú uplatňované všade, kde je to vhodné.
Cieľ	Uplatňovanie najlepších dostupných postupov v obhospodarovaní lesov
Normatívny základ	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov - Vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa v znení neskorších predpisov
Požiadavky	<p>8.6.3.1 Konštruktívna spolupráca s vedecko-výskumnými inštitúciami pri riešení projektov vedy a výskumu a uplatňovaní ich realizačných výstupov je zabezpečená</p> <p>8.6.3.2 Monitorovacie a výskumné plochy sa obhospodarujú v súlade s cieľom ich založenia</p> <p>8.6.3.3 Pri obhospodarovaní lesov sú využívané praktické skúsenosti a tradičné zručnosti súvisiace s lesmi, inovácie a postupy vlastníkov lesov, mimovládnych organizácií a miestnych komunít. Tieto majú možnosť podieľať sa na ich realizácii ak je to vhodné a bezpečné.</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - informácie Pamiatkového úradu SR, ŠOP SR, miestnej samosprávy - dokumentácia účastníka certifikácie - komunikácia so záujmovými skupinami - terénna pochôdzka

9 Hodnotenie výkonnosti

Číslo procesu	9.1.
Názov procesu	MONITOROVANIE, MERANIE, ANALÝZA A HODNOTENIE
Plné znenie	Pravidelný monitoring stavu lesných zdrojov a pravidelné hodnotenie úrovne obhospodarovania lesov slúži na odhaľovanie slabých miest a riadenie rizík
Cieľ	Priebežne sledovať a hodnotiť vývoj stavu lesa z interných a externých zdrojov
Požiadavky	<p>9.1.1 Priebežný monitoring stavu lesných zdrojov a pravidelné hodnotenie úrovne obhospodarovania lesov sa vzťahuje minimálne na potreby zalesňovania, starostlivosť o mladé lesné porasty, potreby výchovy porastov, začatie a ukončenie obnovy porastov, stav dopravnej infraštruktúry, vplyv hospodárenia na lesy osobitných prírodných hodnôt, biotopov chránených druhov, osobitne cenných a vzácných biotopov vrátane ekologických, sociálnych a ekonomických vplyvov. Výsledky monitoringu sú podkladom pre tvorbu ročných vykonávacích plánov a operatívne riadenie.</p> <p>9.1.2 Zdravotný stav a vitalita lesných porastov musia byť periodicky monitorované, monitoring sa musí týkať najmä kľúčových biotických, abiotických a antropogénnych škodlivých činiteľov, ktoré majú potenciál negatívne ovplyvniť zdravotný stav a vitalitu lesných ekosystémov ako sú napr. škodcovia (<i>Ips typographus</i>, <i>Pityogenes chalcographus</i>, <i>Lymantria sp.</i>), choroby, nadmerná pastva, prezverenie, oheň, ďalej poškodenia spôsobené klimatickými faktormi, znečistením ovzdušia alebo nevhodnými hospodárskymi zásahmi.</p> <p>9.1.3 Poznatky štátnej správy a záujmových skupín sú predmetom analýzy a hodnotenia ich uplatniteľnosti pri realizácii TUOL</p>
Spôsob overenia	<ul style="list-style-type: none"> - dokumentácia účastníka certifikácie - komunikácia so záujmovými skupinami

Číslo procesu	9.2.
Názov procesu	INTERNÝ AUDIT
Plné znenie	Preveriť spoľahlivosť informácií, dodržiavanie zákonov, predpisov, požiadaviek PEFC štandardu TUOL, efektívne a účinné využívanie zdrojov a dosiahnutie prevádzkových cieľov
Cieľ	Program interného auditu v plánovaných intervaloch musí poskytovať informácie o tom, či systém riadenia: <ul style="list-style-type: none"> a) zodpovedá <ul style="list-style-type: none"> • požiadavkám účastníka na prijatý systém riadenia • požiadavkám národného štandardu trvalo udržateľného obhospodarovanie lesa b) je efektívne zavedený a udržiavaný.
Požiadavky	Účastník procesu interného auditu musí: <ul style="list-style-type: none"> 9.2.1 vykonávať priebežnú kontrolu dodržiavania technologických postupov a kvality vykonávaných prác 9.2.2 vykonávať interný audit zhody hospodárenia so štandardom trvalo udržateľného obhospodarovania lesov minimálne raz ročne v rozsahu stanovenom držiteľom certifikátu (sebahodnotenie) 9.2.3 vyberať audítov a vykonávať audity s cieľom zabezpečiť objektivitu a nestrannosť procesu auditu 9.2.4 predkladať výsledky auditov a sebahodnotenie relevantnému manažmentu skupiny (držiteľovi certifikátu) 9.2.5 uchovávať zdokumentované informácie ako dôkazy o zavedení programu auditu a výsledkoch auditu
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	9.3.
Názov procesu	PRESKÚMANIE MANAŽMENTOM
Plné znenie	Najvyšší orgán účastníka minimálne jedenkrát ročne vykonáva preskúmanie zhody so štandardom trvalo udržateľného obhospodarovania lesov
Cieľ	Zabezpečenie trvalej vhodnosti, primeranosti a efektívnosti TUOL
Požiadavky	<p>9.3.1 Ročné preskúmanie manažmentom obsahuje minimálne:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Stav opatrení z predchádzajúcich preskúmaní manažmentom b) Zmeny vonkajších a vnútorných podmienok, ktoré sú relevantné pre systém obhospodarovania c) Informácie o procesoch a výsledkoch TUOL vrátane trendov v týchto oblastiach: <ul style="list-style-type: none"> - nehody a nápravné opatrenia - výsledky monitorovania a merania - výsledky auditov - nápravné opatrenia prijaté držiteľom certifikátu pre skupinu d) možnosti priebežného zlepšovania <p>9.3.2 Výstupy z preskúmania manažmentom musia obsahovať rozhodnutia súvisiace s možnosťami priebežného zlepšovania a akejkoľvek potreby pre zmenu systému riadenia</p> <p>9.3.3 Výstupy z preskúmania manažmentom sú zdokumentované a uchovávané ako dôkazy o výsledkoch preskúmania manažmentom.</p>
Poznámka	Platí pre štrukturálne členených účastníkov
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

10 Zlepšovanie

Číslo procesu	10.1
Názov procesu	NEZHODY A NÁPRAVNÉ OPATRENIA
Plné znenie	Pre všetky nesplnené požiadavky TUOL musia byť prijaté zodpovedajúce nápravné opatrenia
Cieľ kritéria	Minimalizovať chybné plnenie požiadaviek TUOL
Požiadavky	<p>9.1.1 V prípade vzniku nezhody musí účastník</p> <ol style="list-style-type: none"> a) podľa potreby reagovať na nezhodu: <ol style="list-style-type: none"> i. vykonať okamžité opatrenia na jej nápravu a kontrolu ii. riešiť dôsledky b) zhodnotiť potrebu zavedenia opatrení na odstránenie nezhody, aby sa opakovane nevyskytla, alebo sa nevyskytla inde, a to prostredníctvom: <ol style="list-style-type: none"> i. preskúmania nezhody ii. určením príčin vzniku nezhody iii. určením, či podobné nezhody existujú alebo by sa mohli vyskytnúť c) implementovať akékoľvek potrebné opatrenia d) preskúmať účinnosť všetkých prijatých nápravných opatrení e) v prípade potreby vykonať zmeny v systéme riadenia <p>9.2.1 Nápravné opatrenia musia byť primerané účinkom zistených nezhôd</p> <p>9.2.2 Zdokumentovať a udržiavať zdokumentované písomné informácie o všetkých súvislostiach a konaniach, ktoré viedli k vzniku porušenia ako dôkaz o:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) podstate nezhody a akýchkoľvek následne zavedených nápravných opatreniach b) výsledkoch akýchkoľvek nápravných opatrení
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie

Číslo procesu	10.2
Názov procesu	PRIEBEŽNÉ ZLEPŠOVANIE
Plné znenie	Zlepšovanie je základným predpokladom pre udržanie súčasnej úrovne TUOL a reakcie na zmeny externých a interných podmienok
Cieľ	Včas a primerane reagovať na zmenu externých a interných podmienok TUOL
Požiadavky	Vhodnosť, primeranosť a efektívnosť systému riadenia a TUOL musia byť neustále preskúmané a zlepšované.
Spôsob overenia	- dokumentácia účastníka certifikácie